Amsterdam University of Applied Sciences

Methodiekbeschrijving 'De Inloop'

Product van Portfolio Jongerenwerk: aflevering 1 De Inloop

Author(s)
Sonneveld, Jolanda; Metz, Judith

Publication date
2012

Document Version
Final published version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Sonneveld, J., & Metz, J. (2012). *Methodiekbeschrijving 'De Inloop': Product van Portfolio Jongerenwerk: aflevering 1 De Inloop* . Hogeschool van Amsterdam, Lectoraat Youth Spot. https://www.hva.nl/akmi/gedeelde-content/publicaties/publicaties-algemeen/methodiekbeschrijving-de-inloop.html

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: https://www.amsterdamuas.com/library/contact, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Download date:11 Oct 2026

Creating Tomorrow

Methodiekbeschrijving ‘De Inloop’

Product van Portfolio Jongerenwerk: aflevering 1 De Inloop.

Youth Spot

Jolanda Sonneveld en Judith Metz

Colofon

De methodiekbeschrijving De Inloop is ontwikkeld door Youth Spot.

Youth Spot is het onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk in Amsterdam. Het is een samenwerkingsverband tussen de Hogeschool van Amsterdam, ROC van Amsterdam, ROC ASA en welzijnsorganisaties Combiwel, Dock, Streetcornerwork en IJsterk.

Youth Spot werkt van onderop (onder meer op basis van de 'tacit knowledgde' van jongerenwerkers) met een open blik naar stedelijke, landelijke en internationale ontwikkelingen, zowel in de maatschappij als in de werelden van wetenschap en beleid.

Auteurs: Jolanda Sonneveld en Judith Metz

Youth Spot
Hogeschool van Amsterdam
Postbus 1025
1000 BA Amsterdam
T. 06 21156083
E. j.j.j.sonneveld@hva.nl / j.w.metz@hva.nl
W. www.hva.nl/youth-spot

Copyright © Hogeschool van Amsterdam, juni 2012
Overname van informatie uit deze beschrijving is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding.

1. Inleiding

Voor je ligt de methodiekbeschrijving over de werkwijze ‘De Inloop’ binnen het professionele, grootstedelijk jongerenwerk. De Inloop is een klassieke werkwijze die ruim tachtig jaar bestaat.

De kenmerken van De Inloop zijn dat het vrijblijvend is, het een plek is waar jongeren kunnen ontspannen binnen een ongedwongen omgeving en jongeren de gelegenheid biedt om elkaar op gelijkwaardige manier te ontmoeten. Met onder andere de inrichting van de ruimte, persoonlijke relaties met jongeren, groepswerk, het maken van afspraken en het betrekken van de omgeving werken jongerenwerkers tijdens De Inloop aan de doelen vorming, stimuleren van verantwoordelijkheid en het beïnvloeden van gedrag.

Met deze beschrijving zit de methodiek van De Inloop niet alleen meer in de hoofden van jongerenwerkers. Er staat praktisch en met onderzoek onderbouwd op papier wat het alledaags uitvoeren van De Inloop inhoudt en hoe de jongerenwerker handelt in het contact met jongeren. Youth Spot (onderzoek- en praktijkcentrum voor jongeren en jongerenwerk) heeft hiervoor praktijkgericht onderzoek uitgevoerd in samenwerking met studenten en docenten van de Hogeschool van Amsterdam, docenten van Roc Asa en Roc van Amsterdam en ervaren jongerenwerkers van de organisaties Combiwel, Dock, Streetcornerwork, Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam en IJsterk.

De beschrijving is gemaakt voor jongerenwerkers die De Inloop uitvoeren en studenten die leren voor het vak sociaal cultureel werk. Het is een praktische leidraad voor het uitvoeren van De Inloop. Uitgelegd wordt:

Deel 2: welke **positie** De Inloop inneemt in de maatschappij
Deel 3: hoe je een **inhoudelijk kader** voor De Inloop opstelt
Deel 5: welke **organisatorische zaken** er geregeld moeten worden
Deel 7: hoe je De Inloop **uitvoert**
Deel 9: hoe De Inloop kan worden **aangestuurd**.

De methodiekbeschrijving is aangevuld met tips en opdrachten die helpen om de methodiek in de praktijk toe te passen.

2. Positie van De Inloop

De Inloop is de oudste werkwijze van het jongerenwerk. Sinds de jaren 20 van de vorige eeuw dient het als vrijblijvende ontmoetingsplek waar jongeren kunnen ontspannen in de vrije tijd. 'Chillen' is vandaag de dag nog steeds een favoriete bezigheid van jongeren. Bijna een kwart van de Amsterdamse jongeren geeft aan behoefte te hebben aan meer overdekte hangplekken in de buurt, vrijblijvende vrijetijdsbesteding, lekker ontspannen na een drukke schooldag en kletsen met je vrienden (Bicknese & Slot 2007).

De Inloop is ontstaan onder de noemer clubhuiswerk in de jaren twintig van de vorige eeuw. Gedurende de veertig jaar die volgen is De Inloop de enige werkwijze geweest van het jongerenwerk. Ook in de jaren 70, 80, 90 en in het nieuwe millennium is De Inloop een veel gebruikte werkwijze geweest in het jongerenwerk (Metz & Sonneveld, 2012).

De Inloop is voor jongerenwerkers een werkwijze om een (ped)agogische relatie op te bouwen met jongeren waarbinnen zij hun begeleiden bij het volwassen worden binnen de samenleving. Door het laagdrempelige karakter is De Inloop – behalve voor het bieden van ontmoeting en recreatie aan jongeren- geschikt voor het bereiken van kwetsbare doelgroepen. De Inloop is een opstap om deze jongeren te activeren en door te leiden naar andere en meer actieve vormen van vrijetijdsbesteding en hulpverlening binnen en buiten het jongerenwerk. Daartoe werkt De Inloop in de uitvoering intensief samen met enerzijds andere werkwijzen binnen het jongerenwerk zoals het ambulant jongerenwerk en huiswerkbegeleiding. Anderzijds wordt er samengewerkt met externe organisaties zoals hulpverlening, sportbuurtwerk, scholen en culturele instellingen.

De waarde van De Inloop wordt niet altijd erkend door de samenleving en de financier (vaak de overheid) van het jongerenwerker. Critici vragen zich af of het nodig is om gemeenschapsgeld uit te geven aan alleen een ontmoetingsplek voor jongeren. Zij vinden dat er meer doelen bereikt moeten worden zoals overlastbestrijding en talentontwikkeling van jongeren om de besteding van gemeenschapsgeld te verantwoorden. Tot voor kort was het onduidelijk in hoeverre De Inloop hieraan bijdraagt. Recent onderzoek naar de resultaten en kwaliteit van De Inloop (Metz & Sonneveld, 2012) wijst uit dat De Inloop een werkwijze is waar meer inzit dan vaak wordt gedacht. Dit staat en valt echter met de kwaliteit van de uitvoering en de professionaliteit van de jongerenwerkers. Deze praktische leidraad daagt je uit om jouw rol en mogelijkheden tijdens het uitvoeren van De Inloop verder te ontwikkelen.

Type professionaliteit

De Inloop is een sociaal-agogische werkwijze, omdat je als jongerenwerker de Inloop inzet met de bedoeling dat jongeren zich op de een of andere manier ontwikkelen (Brinkman, 2009). Zo kunnen jongeren binnen De Inloop sociaal communicatieve vaardigheden ontwikkelen en krijgen ze beter inzicht in wat zij graag doen in hun vrije tijd. Hiervoor ga je als jongerenwerker voor een beperkte tijd een relatie aan met een jongere of een groep jongeren.

Binnen de agogiek wordt een onderscheid gemaakt tussen pedagogie en andragogie. De leeftijd van de doelgroep wordt hierbij als een criterium genomen om dit onderscheid te maken. Pedagogie is gericht op kinderen en jeugdigen en andragogie is gericht op het begeleiden van volwassenen (Bouwkamp, 1981). Het inhoudelijke onderscheid tussen pedagogisch en andragogisch handelen is niet eenduidig. Meestal wordt dit onderscheid gemaakt omdat de relatie tussen de professional en jeugdigen asymmetrisch zou zijn en de relatie tussen de professionals en volwassenen symmetrisch. Daarnaast zou er sprake zijn van verschillende maatschappelijke posities van jeugdigen en volwassenen binnen de samenleving (Bouwkamp, 1981). Het jongerenwerk richt zich op de leeftijdsgroep 10 t/m 23 jaar en heeft dus te maken met een doelgroep die zich bevindt in de overgang van jeugd naar volwassenheid. Voor de uitvoering van De Inloop is het daarom belangrijk om oog te hebben voor zowel de pedagogische als de andragogische aspecten van agogiek.

Hieronder staat in een schema uitgewerkt hoe de methodiek De Inloop is opgebouwd. De vier onderdelen: inhoudelijk kader (deel 2), organisatie (deel 3), uitvoering (deel 4) en aansturing (deel 5) worden achtereenvolgens uitgewerkt.

Methodiek De Inloop

Deel 2. Inhoudelijk kader (wie, wat, waar, waarom, waartoe?)

Aanleiding	**Doelgroep**	**Doelen**	**(Ped)agogisch klimaat**
Voor welke behoefte / probleem wordt De Inloop ingezet?	Op wie richt De Inloop zich?	Wat wil het jongerenwerk met De Inloop bereiken?	Wat is het (ped)agogisch klimaat van De Inloop?

Deel 3. Organisatie

- Openstelling
- Locatie en basisinrichting
- Activiteitenbudget
- Rolverdeling (jongerenwerkers, jongeren, vrijwilligers, stagiaires)
- Waarborgen van de veiligheid
- Samenwerken

Deel 4. Uitvoering (inclusief het handelen van de jongerenwerker)

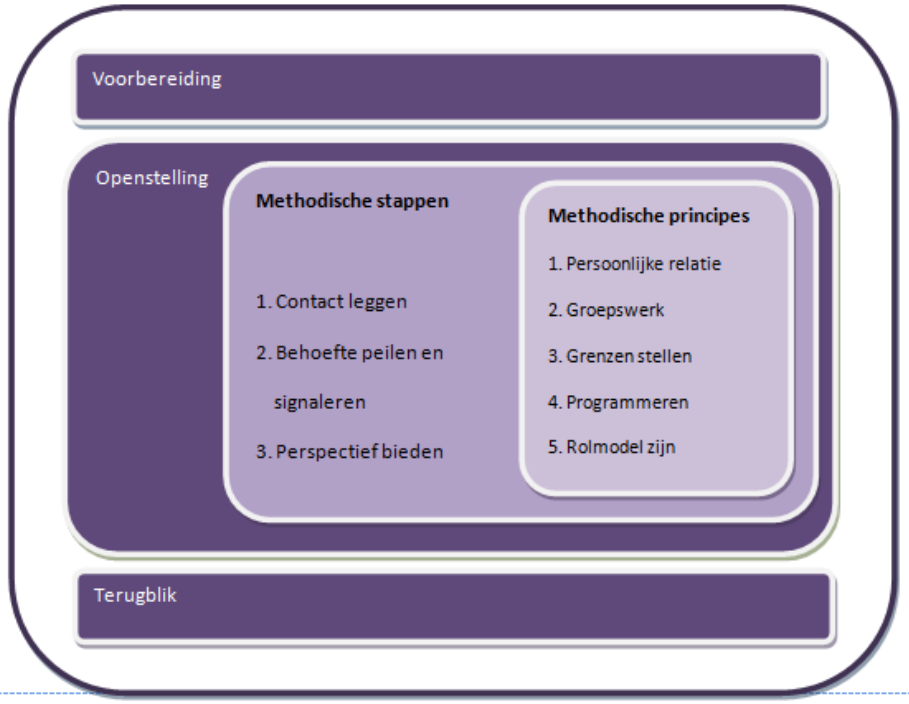

Deel 5. Aansturing

- Samenstelling team
- Management
- Deskundigheidsbevordering

3. Inhoudelijk kader

Een Inloop wordt praktisch uitgevoerd vanuit een inhoudelijk kader. In dit kader worden antwoorden gegeven op de vragen:

- Voor welke behoefte of welk probleem wordt De Inloop ingezet? (aanleiding)
- Voor wie is De Inloop bedoeld? (doelgroep)
- Wat wil je met De Inloop bereiken? (doelen)
- Wat is het (ped)agogische klimaat binnen De Inloop?

Soms is het inhoudelijk kader van De Inloop al binnen een organisatie geformuleerd. Deze is dan vaak terug te vinden in handboeken of beleidsplannen van de organisatie. Als er nog geen uitgewerkt kader is, dan is het belangrijk om deze samen met jouw teamleider en/of collega jongerenwerkers te beschrijven. Door dit kader uit te werken op papier, wordt voor alle betrokkenen [opdrachtgever, samenwerkingspartners en de organisatie] helder binnen welke kaders De Inloop uitgevoerd wordt. In dit deel worden de belangrijkste onderdelen van dit kader uitgewerkt.

Methodiek De Inloop			
Inhoudelijk kader (wie, wat, waar, waarom, waartoe?)			
Aanleiding Voor welke behoefte / probleem wordt De Inloop ingezet?	**Doelgroep** Op wie richt De Inloop zich	**Doelen** Wat wil het jongerenwerk met De Inloop bereiken?	**(Ped)agogisch klimaat** Wat is het (ped)agogisch klimaat van De Inloop?

3.1 Aanleiding: voor welke behoefte of probleem wordt De Inloop ingezet?

Een inloop wordt door het jongerenwerk niet zonder aanleiding ingezet. Vaak wordt er in de buurt of bij een groep jongeren in een buurt een behoefte of een probleem geconstateerd, welke aanleiding kan zijn om Inloop uit te voeren. Behoeftes of problemen die aanleiding kunnen zijn voor het uitvoeren van De Inloop kunnen bijvoorbeeld zijn:

1. Een groep jongeren heeft de behoefte om elkaar te ontmoeten. Thuis hebben ze te weinig ruimte en ze hebben geen geld om gebruik te maken van commerciële ontmoetingsplekken (zoals horecagelegenheden of bioscopen). De jongeren geven aan graag een eigen plek in de buurt willen waar ze elkaar kunnen ontmoeten.
2. Bij een aantal meisjes wordt door een mentor op school sociaal emotionele problemen gesignaleerd. De meisjes zijn tot nu toe weinig zichtbaar voor het jongerenwerk in de buurt. Samenwerkingspartners geven aan dat een veilige ontmoetingsplek zou helpen om onder andere een band op te bouwen met deze meisjes en meer zicht te krijgen in hun problemen en behoeftes.

3. Bij een groep jongeren ontstaat op straat de verleiding tot negatief gedrag, zoals alcohol- en druggebruik, vandalisme en veroorzaken van overlast. Buurtbewoners en ondernemers in een buurt klagen over overlast van de jongeren.

Tip: zorg ervoor dat je de opdrachtgever, de doelgroep en eventuele samenwerkingspartners zoveel mogelijk betrekt bij het verhelderen van de behoefte of het probleem. Op deze manier verzamel jij waardevolle informatie en het draagt eraan bij dat De Inloop aansluit bij de aanwezige behoefte of een oplossing biedt voor het probleem. Bovendien creëer je hiermee draagvlak bij alle betrokken partijen. Dat draagvlak heb je nodig om je project te laten slagen.

3.2 Doelgroep: voor wie is De Inloop bedoeld?

Het is belangrijk om zo nauwkeurig mogelijk te benoemen op welke jongeren De Inloop zich richt. Een doelgroepformulering maakt het mogelijk om tijdens evaluaties te toetsen of je de juiste jongeren bereikt met De Inloop. Indien dit niet zo blijkt te zijn zul je je moeten afvragen waarom je de doelgroep niet bereikt en wat je kunt doen om de doelgroep wel te bereiken.

Inloop kan worden ingezet voor grofweg drie doelgroepen:

- Inloop die zich richt op jongeren in **een bepaalde leeftijdsgroep** (tieners of oudere jeugd). Je geeft in de doelgroepformulering een leeftijdscategorie aan om met De Inloop aan te kunnen sluiten bij de behoeftes en leefwereld van deze groep jongeren. Tieners hebben bijvoorbeeld andere behoeftes en interesses in hun vrije tijd dan oudere jeugd.

De doelgroep: jongeren 16-23 jaar

Voorbeeld: De Inloop richt zich op jongeren in de leeftijd van 16 t/m 23 jaar.

- Inloop die zich richt op jongeren uit **een bepaalde buurt** of een bepaald gebied. De woonomgeving van jongeren beschrijf je bijvoorbeeld als je de opdracht hebt gekregen om De Inloop uit te voeren voor jongeren uit een bepaald gebied, omdat deze jongeren een behoefte hebben of een probleem veroorzaken in de buurt.

Voorbeeld: De Inloop richt zich op jongeren in de leeftijd van 10 t/m 15 jaar uit de Vogelbuurt.

- Inloop die zich richt op **specifieke groepen** zoals meiden of kwetsbare jongeren. Indien je een Inloop wilt organiseren voor specifieke groepen dan neem je de specifieke kenmerken of problemen van deze doelgroep op in de formulering. Het is belangrijk om dit helder te formuleren omdat dit type Inloop vraagt om een aparte benadering vanuit de jongerenwerker. Zo zal je in een Inloop voor kwetsbare jongeren meer aandacht moeten besteden aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie door bijvoorbeeld meer individuele aandacht te geven aan jongeren. En een Inloop voor meiden vraagt om een sfeer en inrichting die aansluit bij wensen van meiden.

Voorbeeld: De Inloop richt zich op jongeren van 16 t/m 23 jaar die problemen hebben zoals: schulden, gedragsproblematiek, problemen met justitie, werkeloosheid en een laag zelfbeeld.

Meestal worden er in de doelgroepformulering geen uitspraken gedaan over de culturele achtergrond, het opleidingsniveau, de sociaal economische klasse of de jeugdcultuur van jongeren. Deze gegevens worden niet in de doelgroepformulering opgenomen omdat je daarmee bepaalde groepen kan uitsluiten. Bij het uitvoeren van een doelgroepanalyse kun je deze gegevens wel voor jezelf in kaart brengen. Inzicht hierin kan helpen om De Inloop zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de leefwereld van jongeren die je wilt bereiken.

Onderzoek naar De Inloop maakt inzichtelijk dat deelnemers van De Inloop over het algemeen naar schoolgaande jongens zijn met een lagere sociaaleconomische achtergrond in de leeftijd van 10 t/m 23 jaar. De jongens wonen of ontmoeten elkaar in de buurt waar De Inloop is gevestigd.

Om meer gegevens te verzamelen over kenmerken van jongeren in een bepaalde buurt kun je:

- Via websites van de gemeente of het Centraal Bureau voor de Statistiek onderzoeks-gegevens opvragen over de bevolkingssamenstelling in een bepaalde gemeente of buurt;
- Groepen jongeren observeren op straat, school of in winkelcentra;
- Informeren bij samenwerkingspartners zoals politie, jeugdhulpverlening, collega jongerenwerkers en onderwijs.

Tip: door het laagdrempelige karakter van De Inloop kan in principe iedereen binnenkomen. Dit hoeven niet per se de jongeren te zijn die jij op het oog had. Het is daarom verstandig om met enige regelmaat te checken of de doelgroep waarvoor De Inloop in principe is bedoeld ook wordt bereikt.

3.3 Doelen: wat wil je met De Inloop bereiken?

Met het doel van De Inloop bepaal je waartoe De Inloop moet bijdragen. Het formuleren van doelen helpt je om inzichtelijk te krijgen wat je met De Inloop wilt bereiken en naderhand vast te kunnen stellen of het gewenste resultaat is bereikt.

Hoofddoelen van De Inloop

Uit onderzoek naar de doelen en resultaten van De Inloop wordt helder dat De Inloop ingezet kan worden voor vier hoofddoelen:

1. *Ontspanning en ontmoeting.* De Inloop biedt jongeren gelegenheid tot ontspanning en het ontmoeten van vrienden en nieuwe mensen. Voor jongeren is het contact met leeftijdsgenoten (*peers*) van groot belang omdat het jongeren helpt om zich los te kunnen maken van hun ouders en geleidelijk zelfstandig een plekje te kunnen veroveren in de volwassenen samenleving.

Hoofddoel: ontspanning en ontmoeting.

2. *Vorming.* Jong-zijn is een aparte levensfase waarin jongeren datgene moeten kunnen leren wat zij nodig hebben om later als volwassene goed te kunnen functioneren in de samenleving (Metz, 2011a). De Inloop draagt hieraan bij als zij actief wordt ingericht en ingezet als leeromgeving waarin jongeren onder begeleiding van de jongerenwerker leren om op een respectvolle manier met elkaar, met spullen en hun omgeving om te gaan. Concreet gaat het om het leren van sociale, communicatieve- en burgerschapsvaardigheden zoals: luisteren, samenwerken, respectvol gedrag en zelfstandige meningsvorming. De vormingsfunctie van De Inloop is vooral van belang voor jongeren die vanuit thuis weinig steun krijgen en geen gebruik maken van alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding waarbij begeleiding aanwezig is.

3. *Verantwoordelijkheid.* Door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening en dienstverlening, leren jongeren binnen De Inloop om zelf (en indien nodig ondersteund door anderen) verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven.

4. *Gedragsbeïnvloeding.* Ervaren overlast kan een aanleiding zijn voor het uitvoeren De Inloop in buurten. De Inloop draagt bij aan het voorkomen van overlast door jongeren een ruimte te bieden en bewust te maken van de gevolgen van hun gedrag (Van Dam & Zwikker, 2008).

Subdoelen

Vanuit de vier hoofddoelen kun je vervolgens werken aan het formuleren van subdoelen van De Inloop. Subdoelen geven weer wat je concreet binnen De Inloop wilt realiseren om de hoofddoelen van De Inloop te kunnen bereiken. Het is belangrijk om de subdoelen SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) te formuleren, hierdoor heb je tijdens De Inloop concrete richtpunten en kan je achteraf controleren of je je doelen daadwerkelijk hebt bereikt. Zie voor meer informatie hierover:

Sociaal-Cultureel Werk SAW 4: Thema 4, p. 117 en Denken en Doen, Beter programmeren in het sociale domein, p. 179.

Om inzicht te krijgen in de resultaten van De Inloop zul je regelmatig moeten evalueren en meten of de gestelde doelen worden behaald. Ook de opdrachtgever (financier) wil graag geïnformeerd worden over de resultaten van De Inloop om vast te kunnen stellen of de overheidsfinanciën doelmatig zijn besteed. In de tabel hieronder worden voorbeelden gegeven over hoe je concrete subdoelen kunt formuleren en hoe je resultaten kunt meten.

Hoofddoel	Concrete subdoelen	Hoe resultaten meten?
1. Ontspanning en ontmoeting	- x aantal keer Inloop per jaar met gemiddeld x aantal bezoekers en globale beschrijving bezoekersgroep	- Registeren van aantal keer openstelling - Registeren van aantal deelnemers per Inloop - Registreren achtergronden bezoekersgroep (sekse, opleiding, culturele achtergrond, dagbesteding) - Kort verslag maken van observaties per inloop
2. Vorming	- x aantal vormingsactiviteiten per maand. Inclusief beschrijving van de leerdoelen per activiteit. Leerdoel van een voorlichting kan zijn om jongeren te informeren en bewust te maken van de gevaren van bijvoorbeeld alcohol. Leerdoel van een spel kan zijn dat deelnemers leren samenwerken. - Deelnemers van De Inloop hebben zich in de periode van 6 maanden ontwikkeld op min. 3 punten	- Registratie aantal vormingsactiviteiten - Vragenlijsten afnemen met deelnemers (2 keer per jaar) om inzicht te krijgen in de ontwikkeling die jongeren doormaken. Wat hebben zij geleerd? - Zichtbare veranderingen in gedrag van jongeren waarnemen en vastleggen.
3. Verantwoordelijkheid	- x aantal keer per jaar individuele gesprekjes met verschillende jongeren - x aantal keer per jaar informatie en advies gegeven per jaar - x aantal keer per jaar geholpen met administratie - x aantal keer per jaar doorverwezen naar andere instanties	Registeren aantal: - individuele gesprekken - informatie en advies - hulp bij administratie - doorverwijzingen - Vragenlijsten afnemen met deelnemers (2 keer per jaar) om inzicht te krijgen in de ontwikkeling die jongeren doormaken.
4. Gedragsbeïnvloeding	- x aantal keer Inloop per jaar met gemiddeld x aantal bezoekers - overlastmeldingen zijn in buurt x met x % afgenomen in de periode van 6 maanden	- Zichtbare veranderingen in gedrag van jongeren waarnemen en vastleggen in een verslag (sfeer, incidenten, etc.). - Uitwisseling over overlast(meldingen) binnen het netwerkoverleg.

3.4 Wat is het (ped)agogisch klimaat van De Inloop?

De Inloop richt zich op de leeftijdsgroep 10 t/m 23 jaar en heeft dus te maken met een doelgroep die zich bevindt in de overgang van jeugd naar volwassenheid. De Inloop is daarom een sociaal-agogische werkwijze waarbinnen (gezien de doelgroep en de doelen) het accent ligt op het pedagogisch handelen. Een expliciete visie op opvoeding maakt het mogelijk om hier invulling aan te geven.

Het pedagogische klimaat binnen het jongerenwerk heeft recent meer aandacht gekregen. Aanleiding voor die aandacht is het inzicht dat kinderen en jongeren onvoldoende leren wat wel of niet kan, wat wel of niet belangrijk is en daardoor op oudere leeftijd vastlopen in de samenleving (Hermanns, 2007). Normoverschrijdend gedrag hangt samen met het onvermogen van mensen in de samenleving om een plaats te veroveren of erkenning te verkrijgen (WRR, 2003). Omgekeerd verliest de samenleving innovatieve en democratische kracht omdat jongeren minder inbreng hebben in de vormgeving van de samenleving (De Winter 2007). Het tekortschieten van de opvoeding van kinderen en jongeren is reden om expliciet de aandacht te vestigen op pedagogische processen.

Hoe het (ped)agogisch klimaat van De Inloop in praktijk vorm krijgt hangt af van de (ped)agogische visie van de organisatie op De Inloop. Het verschilt namelijk tussen organisaties hoe zij graag zouden willen dat mensen met elkaar omgaan en op welke gebieden mensen zich zouden kunnen ontwikkelen. Indien de organisatie nog niet beschikt over een (ped)agogische visie dan kun je samen met je teamleider en je collega-jongerenwerkers formuleren binnen welk (ped)agogisch klimaat je jongeren tijdens de inloop wilt begeleiden en ondersteunen. Hieronder worden als voorbeeld drie visies uitgewerkt.

Voorbeeld 1:
Onder een goed pedagogisch klimaat verstaan wij een Inloop waar jongeren zich veilig en geborgen voelen. Door het goede voorbeeld te geven en jongeren te laten ervaren wat prettige omgangsvormen zijn, leren jongeren vanzelf om respectvol met elkaar en hun omgeving om te gaan.

Voorbeeld 2:
Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor hun leven en hun omgeving, inclusief voor De Inloop. Tijdens De Inloop wordt van jongeren gevraagd dat zij een rol spelen in de praktische organisatie, het maken van afspraken en het elkaar aanspreken op die afspraken. Hierdoor worden jongeren gestimuleerd te participeren, zichzelf te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te dragen voor zichzelf en de omgeving.

Voorbeeld 3:
Wij werken vanuit een positieve benadering. Iedereen heeft een talent en wij helpen jongeren die te ontdekken door hen aan te spreken op wat zij goed doen, in plaats van jongeren aanspreken op wat zij niet goed doen en door samen met jongeren op zoek te gaan naar waar jongeren goed in zijn en waar hun interesses liggen. Wanneer jongeren zich kunnen richten op iets wat ze leuk vinden en graag willen leren, geeft dit ze energie om ook aan eventuele problemen te werken (Kooijmans, 2009).

Het (ped)agogisch klimaat binnen De Inloop is de optelsom van alles wat er in en rondom De Inloop gebeurt. Dit betekent dat je voor het creëren van het gewenste (ped)agogische klimaat er rekening mee houdt dat de (1) inrichting, (2) de organisatie en (3) het contact met de jongeren (pedagogische relatie) past in je visie op de opvoeding van jongeren.

Inrichting

De inrichting van de ruimte is bepalend voor het wenselijke (ped)agogisch klimaat van De Inloop. Met de inrichting kun je zorgen voor een sfeervolle omgeving waar jongeren uitgenodigd en gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen. Dit kan door bijvoorbeeld uitdagende spellen in de ruimte aan te bieden die stimuleren dat jongeren vaardigheden ontwikkelen zoals: leren samenwerken of leren luisteren. Ook is het is belangrijk dat de aankleding en inrichting van de ruimte goed aansluiten bij de beoogde doelgroep. Een handige manier om dit te realiseren is door jongeren in een vroeg stadium te betrekken bij de inrichting en toerusting van de ruimte. Via de inrichting van de ruimte kun je zorgen voor het bieden van een veilige ruimte voor jongeren. Meisjes voelen zich bijvoorbeeld welkom en veilig in een ruimte die netjes en gezellig is. Een huiskamerachtige setting met lekkere banken waar meisjes thee kunnen drinken en met elkaar kunnen praten (SJA, 2010).

Vincent de Waal (2008) bevestigt dat het creëren en inrichten van informele leeromgevingen één van de manieren is waarop sociaalagogische beroepen zoals het jongerenwerk kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren.

Organisatie

Het praktisch uitvoeren van het wenselijke (ped)agogische klimaat vraagt daarnaast om bepaalde voorwaarden van de organisatie en de jongerenwerker. Als je ernaar streeft dat jongeren participeren tijdens De Inloop, dan zullen er vanuit de organisatie faciliteiten aanwezig moeten zijn die mogelijk maken dat jongeren eigen inbreng kunnen hebben. Door bijvoorbeeld een budget in te stellen waarmee jongeren zelfgeorganiseerde activiteiten kunnen financieren of een ideeënbus in de ruimte te hangen waar jongeren ideeën voor activiteiten in kunnen doen. Ook is het nodig dat de jongerenwerkers zijn toegerust om de participatie van jongeren te stimuleren – voor meer informatie daarover zie Methodisch principe Jongerenparticipatie in deel 4.

(Ped)agogische relatie

Tot slot houdt uitvoering geven aan het wenselijke (ped)agogisch klimaat in dat je als jongerenwerker in contact met jongeren een omgangscultuur creëert waarin ruimte is voor ontwikkelen. Hierbij kun je denken aan het goede voorbeeld geven als jongerenwerker, luisteren naar jongeren, jongeren uitnodigen om mee te doen of

jongeren aanspreken als zij ongewenst gedrag vertonen. Dit vraagt van jou als werker dat je je bewust bent van jouw (ped)agogische rol en inzicht hebt in de meest geschikte begeleidingsstijlen of ondersteuningsstijlen voor jongeren. Zowel opvoedstijlen uit de pedagogiek als begeleidingsstijlen uit de agogiek bieden handvatten om de (ped)agogische relatie die je tijdens De Inloop aangaat met jongeren vorm en inhoud te geven. Welke stijl je inzet en het meest functioneel is in het contact met jongeren hangt ondermeer af van:

- de (ped)agogische visie van de organisatie
- het type doelgroep dat De Inloop bezoekt (leeftijd en mate van zelfstandigheid). Naarmate jongeren ouder zijn, zijn jongeren al meer volwassen. Jouw relatie met jongvolwassenen zal gelijkwaardiger zijn dan jouw relatie met jongeren tussen de 10 en 15 jaar. Bij het werken met jongvolwassenen zul je dus meer begeleiden dan opvoeden.
- de omvang en urgentie van de situatie waarin je jongeren begeleidt. Als De Inloop onbeheersbaar is werkt het beter om streng op te treden en minder gehoor te geven aan behoeftes van de doelgroep (Brinkman, 2009, p. 161).

Vanuit de pedagogiek worden drie relevante opvoedstijlen onderscheiden (Baumrind 1966;1971):

De autoritatieve opvoedstijl: binnen deze stijl geef je grenzen aan en leg je uit waarom deze grenzen er zijn. Jongeren krijgen hierdoor begrip en leren met de grenzen om te gaan. Je praat veel met jongeren over problemen en mogelijkheden en richt je daarbij op de behoeftes van jongeren. Hierbinnen creëer je ruimte voor eigen inbreng en verantwoordelijkheid van jongeren. Jongeren leren om zich te verplaatsen in anderen binnen de maatschappij.

De autoritaire opvoedstijl; deze stijl kan geschikt zijn als je werkt in een inloop die moeilijk beheersbaar is. Je bent als jongerenwerker strenger en meer aan het controleren. Je stelt veel grenzen en verwacht dat jongeren zich gehoorzamen. Je bent minder geneigd om uit te leggen waarom jongeren iets wel of niet mogen en je hebt minder aandacht voor de behoeftes van jongeren. Het grootste nadeel van deze opvoedstijl is dat er weinig ruimte is om jongeren zelf initiatief te laten tonen.

De Permissieve / laissez-faire (toegeeflijke) opvoedstijl: deze stijl kan geschikt zijn als je werkt met een groep jongeren die erg betrokken is bij De Inloop en om kan gaan met een vrije structuur. Je biedt als jongerenwerker aandacht en genegenheid, maar weinig grenzen. Nadeel van deze stijl is dat door een gebrek aan structuur en duidelijkheid bepaalde jongeren onvoldoende weten waar zij zich aan dienen te houden. Dit kan leiden tot grenzeloosheid en onzekerheid.

Naast deze drie opvoedstijlen zijn er vanuit de agogiek twee relevante begeleidingsstijlen te onderscheiden die je als jongerenwerker in kunt zetten in contact met jongeren (Brinkman, 2009):

Vaardigheden helpen ontwikkelen: binnen deze begeleidingsstijl help je jongeren om vaardigheden te ontwikkelen waarmee zij zelf behoeftes kunnen realiseren en problemen kunnen oplossen. De inzet van de begeleiding is om de zelfredzaamheid, het zelfvertrouwen en de weerbaarheid van jongeren te vergroten. Door het aanleren van deze vaardigheden probeert de jongerenwerker zichzelf overbodig te maken.

Verantwoordelijkheid van jongeren overnemen: binnen deze begeleidingsstijl heb je de neiging om problemen voor jongeren op te lossen en activiteiten voor jongeren te bedenken en uit te voeren. Jij bepaalt wat goed is voor jongeren. Een halve eeuw geleden was deze manier van begeleiden niet ongewoon. Tegenwoordig is deze begeleidingsstijl niet meer wenselijk. Het is een manier die jongeren afhankelijk maakt en onzelfstandig houdt. In crisis- of onbeheersbare situaties kan deze manier van begeleiden soms nodig zijn.

4. Opdrachten bij Inhoudelijk kader

Opdracht 1: Inhoudelijk kader

- Onderzoek binnen de organisatie waar jij werkt of er een inhoudelijk kader voor De Inloop is uitgewerkt. Raadpleeg hiervoor beleidsnota's, werkplannen of handboeken van de organisatie. Verzamel de bestaande informatie. Probeer onderstaande vragen te beantwoorden:
  - Wat is de aanleiding om De Inloop uit te voeren?
  - Op wie richt De Inloop zich?
  - Wat zijn de doelen van De Inloop?
  - Wat is het (ped)agogisch klimaat van De Inloop?

Probeer de eventuele ontbrekende informatie aan te vullen door hiernaar te vragen bij je teamleider of collega jongerenwerkers.

Opdracht 2: Registeren

- Ga binnen de organisatie waar jij werkt na welke gegevens er van De Inloop worden geregistreerd. Biedt deze informatie volgens jou voldoende inzicht om de resultaten van De Inloop in beeld te brengen? Welke informatie ontbreekt en hoe zou je deze informatie kunnen verzamelen? (zie tabel Subdoelen in paragraaf 2.3).

5. Organisatie

Het is helder waarom, voor wie en binnen welk (ped)agogisch klimaat De Inloop wordt georganiseerd. Nu is het tijd voor het regelwerk dat voorafgaat aan de uitvoering. Sommige zaken worden samen met de doelgroep georganiseerd.

De aandachtspunten voor de organisatie zie je hieronder.

Methodiek De Inloop
Deel 3. Organisatie
- Openstelling
- Locatie en basisinrichting
- Activiteitenbudget
- Rolverdeling (jongerenwerkers, jongeren, vrijwilligers, stagiaires)
- Waarborgen van de veiligheid
- Samenwerken

5.1 Openstelling

Het kan per Inloop verschillen hoeveel keer per week, hoe lang en tussen welke tijdstippen deze wordt opengesteld. Meestal is een inloop drie tot vier keer per week open. Het aantal uren dat De Inloop per keer open is kan variëren tussen de 1,5 tot maximaal 4 uur.

Onderzoek wijst uit dat een frequente deelname aan de activiteit de ontwikkeling van jongeren op het terrein van sociale vaardigheden, zelfbeeld en probleemoplossend vermogen verhoogt (Anderson-Butcher & Cash 2010).

Houd met het bepalen van de openstelling rekening met:
- De doelen waarvoor De Inloop wordt ingezet. Is een doel van De Inloop om overlast op straat te verminderen, dan is het handig om De Inloop open te stellen op momenten dat jongeren vaak op straat zijn.
- Leeftijd en behoeftes van de jongeren. Tieners kunnen beter op een doordeweekse avond niet tot laat buiten zijn. Laat een Inloop voor tieners dus niet plaatsvinden na 20:00 uur.
- Het andere aanbod dat is geprogrammeerd op de locatie. Het kan handig zijn om voorafgaand of aansluitend op De Inloop een andere activiteit voor jongeren te programmeren, zoals huiswerkbegeleiding. Zo kun je jongeren die De Inloop bezoeken verleiden om naar andere activiteiten te komen.

Via onder andere digitale media, face to face contact, flyers of een bord bij de ingang kun je jongeren op de hoogte brengen van de openingstijden. (zie ook deel 4: werven van jongeren)

Continuïteit en een vast ritme in openstelling werkt bevorderend voor het binden van jongeren aan het jongerenwerk. Informeer jongeren tijdig als de inloop een keer niet doorgaat. Voor een dichte deur staan, kan het vertrouwen van jongeren in het jongerenwerk doen afnemen.

5.2 Locatie en basisinrichting

Locatie

De Inloop vindt plaats in een ruimte met voldoende bewegingsvrijheid en die goed bereikbaar is voor jongeren. Onderzoek wijst uit dat het gemiddeld aantal bezoekers per Inloop varieert tussen de 10 en 35 jongeren en de oppervlakte varieert tussen de 45 en 300 m2. In een te kleine ruimte kunnen jongeren elkaar in de weg gaan lopen, waardoor er spanningen kunnen ontstaan. Een te grote ruimte (+/- >250 m2) kan nadelig werken voor het houden van overzicht, het realiseren van ontmoeting en het creëren van sfeer.
Aandachtspunten voor de ruimte zijn:

- Een overzichtelijke entree, zodat je jongeren in het zicht kunt houden. Daarnaast kan het voorkomen dat jongeren zich gaan ophouden op plekken waar dat niet gewenst is.
- Een aangrenzende ruimte aan de inloopruimte, zoals een kantoortje, een sportruimte of een keuken. Deze ruimte biedt mogelijkheden om aanvullende activiteiten te organiseren en om individuele gesprekken te voeren met jongeren.

Een sfeervolle, mooie, serieuze en transparantie uitstraling die aansluit bij de leefwereld van jongeren. De ruimte samen met jongeren inrichten maakt het mogelijk om de inrichting van de ruimte goed aansluit bij de behoeftes van jongeren.

Aanvullende ruimte: een keuken.

Basisinrichting1

Naast de fysieke locatie is het belangrijk dat er faciliteiten in de ruimte aanwezig zijn die aantrekkelijk zijn voor de doelgroep waarop De Inloop zich richt en het mogelijk maken om aan de doelen van De Inloop te werken.

Voor de inrichting van een inloopruimte kun je denken aan:
- Een loungehoek met tafels, stoelen en banken
- Computer(s) met internetverbinding
- Diverse audio: tv en muziekinstallatie
- Playstation, tafelvoetbal, tafeltennistafel of een pooltafel (vooral voor jongens)
- Knutselhoek en een grote spiegel (vooral voor meiden)
- Bordspellen zoals Schaken en Mens-erger-je-niet
- Een kast met folders, flyers en magazines
- Een ruimte voor activiteiten, zoals koken, dansen of huiswerk maken

5.3 Activiteitenbudget

Binnen De Inloop kun je met enige regelmaat (meestal één of twee keer per maand) een aanvullende activiteit organiseren zoals een kookworkshop of een cultureel uitstapje. Jongeren maken via deze activiteiten kennis met een andere omgeving, andere mensen, andere gewoontes en andere bezigheden. Activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling van jongeren en biedt jongerenwerkers mogelijkheden om te werken aan bewustwording van jongeren en het geven van informatie en advies. Een voorlichting over bijvoorbeeld schulden, seksualiteit of middelengebruik kan worden ingezet om jongeren informatie en advies te bieden. Tot slot biedt het organiseren van activiteiten mogelijkheden om jongeren te kunnen doorleiden naar andere vormen van vrijetijdsbesteding (zie deel 4: programmeren).

Budget is een voorwaarde om zo nu en dan een uitstapje, een voorlichting of een workshop te organiseren. Goed inzicht in het beschikbare activiteitenbudget helpt je om te overzien hoeveel en welk type aanvullende activiteiten er georganiseerd kunnen worden. Indien nodig kun je jongeren activeren om extra budget te werven via fondsen of bij het opzetten van ludieke inzamelacties.

5.4 Rolverdeling

Tijdens de uitvoering van De Inloop zijn er minimaal twee begeleiders aanwezig. Naast jongerenwerkers kunnen ook stagiaires en/of vrijwilligers als begeleider betrokken worden bij de uitvoering van De Inloop. Belangrijk is dat er minimaal 1 jongerenwerker aanwezig is naast een vrijwilliger en/of stagiaire.

Het werken in een team is belangrijk om:
- tegelijkertijd zicht te houden op de groep en individuele aandacht te kunnen geven
- elkaar ondersteuning te bieden tijdens de uitvoering

- verschillende kwaliteiten/ (culturele) kennis / professionele achtergronden van werkers voor jongeren beschikbaar te stellen
- samen terug te kunnen blikken op het verloop van De Inloop. Het delen van ervaringen en het geven van feedback draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van De Inloop.

'Mijn naaste collega en ik werken nu al bijna negen jaar samen. We liggen wel op één golflengte, ondanks dat er weleens discussies zijn. Deze gaan we aan en we zorgen dat ze bespreekbaar zijn. Ik vind het fijn om hem als naaste collega te hebben, we zijn ondertussen gehecht aan elkaar. In het begin was dat nog wel stroef maar nu is het heel anders. Het gaat automatisch; hij vult mij aan ik vul hem aan.' (Jongerenwerker)

Naast jongerenwerkers zijn er jongeren [deelnemers] en desgewenst vrijwilligers en stagiaires aanwezig. Vrijwilligers bieden hulp bij het uitvoeren van De Inloop. Tevens biedt het werken als vrijwilliger kansen voor jongeren om zich verder te ontwikkelen. Door te werken met stagiaires wordt er geïnvesteerd in het opleiden van toekomstige jongerenwerkers. Zij leren om De Inloop op professionele wijze uit te voeren. In het schema hieronder wordt kort opgesomd wat de verschillende aanwezigen zoal doen tijdens De Inloop.

Jongerenwerkers	Jongerenwerkers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van De Inloop (zie deel 4).
Jongeren	Jongeren komen binnen, begroeten elkaar en de jongerenwerker(s). Vervolgens gaan ze (vaak in groepsverband) op zoek naar een bezigheid zoals tafelvoetbal, thee drinken of bordspelen. Onderwel voeren jongeren gesprekken over muziek, vrienden en alledaagse bezigheden. Tussendoor gaan jongeren naar buiten om te roken, drinken koffie / thee of fris of zoeken contact met een jongerenwerker. Sommige jongeren komen eerder om te helpen met spullen klaarzetten of blijven langer om mee te helpen opruimen.
Vrijwilligers	Binnen het jongerenwerk wordt veel gewerkt met vrijwilligers. Dit kunnen volwassenen zijn of jongeren die De Inloop bezoeken en zich daarnaast als vrijwilliger bezighouden met het organiseren van activiteiten. Over het algemeen verrichten vrijwilligers praktisch ondersteunend werk zoals: – Spullen klaarzetten en opruimen – Helpen met uitdelen van materialen – Barwerkzaamheden Vrijwilligers kunnen ook ingezet worden voor grotere klussen en verantwoordelijkheden. Leesvoor meer informatie over het werken met vrijwilligers: Sociaal-Cultureel Werk SAW 4, Thema 11, p 345-393.

Stagiaires	Stagiaires leren in het kader van hun opleiding om werkprocessen binnen het jongerenwerk op professionele wijze uit te voeren. Binnen De Inloop kunnen dit zowel Mbo- als Hbo-studenten zijn. Het opleidingsniveau en de ervaring van de student zijn van invloed op de taken en verantwoordelijkheden van de stagiaire. Taken van stagiaires tijdens De Inloop kunnen ondermeer zijn: – Voorbereiden, uitvoeren en evalueren an activiteiten – Werven en begeleiden van de doelgroep – Organiseren van samenwerkingsverbanden – Uitvoeren van coördinerende taken – Uitvoeren beheerstaken Informeer bij start van de stage naar fase van opleiding en de leerdoelen van studenten.

5.5 Waarborgen van de veiligheid

Het waarborgen van de veiligheid is noodzakelijk om de deelnemers aan De Inloop een positief (ped)agogisch klimaat te bieden. Om de veiligheid van De Inloop te waarborgen voor jongeren en medewerkers kun je het volgende doen:

Veiligheid moet worden gewaarborgd.

Afspraken over gedrag en omgang met elkaar en spullen. Afspraken zijn bedoeld om jongeren bewust te maken van gewenst gedrag en De Inloop beheersbaar te houden. Het voorkomt dat jongeren onwenselijk gedrag gaan vertonen dat kan leiden tot onveilige situaties. In deel 4 wordt bij de paragraaf over grenzen stellen ingegaan op hoe je afspraken met jongeren kunt maken en hoe je ervoor zorgt dat deze worden nageleefd.

Toegangsbeleid. Je kunt vooraf overleggen met jouw teamleider en collega jongerenwerkers welke voorwaarden er vanuit de organisatie worden gesteld aan jongeren voor deelname aan De Inloop. Hierbij kun je denken aan:

- Het stellen van een minimum en/of maximum leeftijd.
- Toegang voor alleen meisjes of alleen jongens
- Werken met lidmaatschap. Alleen jongeren met een pasje mogen deelnemen. Via toegangspoortjes kan worden gecontroleerd of jongeren in bezit zijn van een pasje.
- Werken met een entreeprijs. In principe is deelname aan De Inloop gratis, soms wordt er voor activiteiten wel een eigen bijdrage gevraagd.

Soms kan De Inloop aantrekkelijk zijn voor jonger publiek, of deelnemers nemen hun broertjes of zusjes mee die nog niet oud genoeg zijn voor De Inloop. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren leren dat zij welkom zijn bij het jongerenwerk, ook al behoren zij (nog) niet tot de doelgroep. Om die reden kun je jongeren die nog niet in de leeftijdscategorie behoren even binnen laten komen en ze kennis laten maken met het jongerenwerk. Vervolgens kun je ze doorverwijzen naar activiteiten die er zijn voor hun leeftijdscategorie. Bijvoorbeeld het kinderwerk of tienerwerk (Metz & Sonneveld, 2012).

Afspraken over het handelen bij incidenten. Vaak zijn er afspraken binnen de organisatie gemaakt over hoe je handelt als er sprake is van een incident. Als deze er niet zijn, is het aan te bevelen om hier afspraken over te maken met je teamleider en collega jongerenwerkers. Vergeet niet om ook de meewerkende stagiaires en vrijwilligers op de hoogte te stellen van deze afspraken. Aandachtspunten bij het maken van afspraken over hoe te handelen bij incidenten zijn onder andere:

- hoe wordt er gehandeld bij ervaren onveiligheid?
- hoe wordt er gehandeld bij verbaal en/of fysiek geweld?
- in welke situaties wordt de politie ingeschakeld?

Het naleven van de wettelijke veiligheidsvoorschriften. Organisaties zijn verplicht om zich te houden aan een aantal veiligheidsmaatregelen. Zorg er onder andere voor:

- dat er altijd een jongerenwerker aanwezig is met een diploma Bedrijfshulpverlening (BHV);
- dat er een goed gevulde verbandtrommel aanwezig is;
- dat er een vluchtroute en een ontruimingsplan aanwezig zijn, zodat iedereen weet wat hij/zij moet doen als er brand uitbreekt;
- dat het maximaal aantal mensen dat in de ruimte aanwezig mag zijn bekend is en niet wordt overschreden;
- er wordt voldaan aan de normen voor wat betreft hygiëne en voedselveiligheid.

Zie voor meer achtergrondinformatie over veiligheid en gezondheid: Sociaal Cultureel Werk SAW 4: Thema 20 Beheer, p. 645 t/m 658.

5.6 Samenwerken

De Inloop staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van de omgeving van jongeren. Het is daarom van belang dat je als jongerenwerker samenwerkt met partners in de omgeving van jongeren. Om te kunnen samenwerken, is het nodig dat je de partners kent en omgekeerd dat zij jou kennen. Het gaat hierbij niet alleen om maatschappelijke organisaties, maar ook om sleutelfiguren, omwonenden en ketenpartners. Je kunt jouw netwerk van samenwerkingspartners opbouwen door:

- een overzicht te maken van samenwerkingspartners/netwerken in de buurt (sociale kaart)
- kennismakingsgesprekken te plannen met samenwerkingspartners waarin je met elkaar kennismaakt en afstemt hoe je met elkaar kunt samenwerken
- kennismakingsgesprekken te plannen met directe buren waarin je naast kennismaking, afspreekt hoe je in het vervolg contact onderhoud
- regelmatig contact te onderhouden door bijvoorbeeld aanwezig te zijn bij netwerkbijeenkomsten.

Er zijn drie typen samenwerkingspartners te onderscheiden:

Ketenpartners. Dit zijn organisaties die deel uitmaken van een zorgketen of veiligheidsketen, bijvoorbeeld het jeugdnetwerk 12+. Hierin kunnen onder andere zitten: gemeente, bureau leerplicht, scholen, politie, hulpverlening, reclassering en Stichting Streetcornerwork. De samenwerking met ketenpartners is vaak structureel en formeel georganiseerd. Er zijn afspraken gemaakt over hoe en wanneer er met elkaar wordt samengewerkt en welke informatie wordt gedeeld. De ketenpartners ontmoet je regelmatig tijdens georganiseerde netwerkoverleggen. Daarnaast kun je contact met ketenpartners onderhouden via telefoon of email als er bijvoorbeeld een incident heeft plaatsgevonden of als je een jongere wilt doorverwijzen naar een partner.

In kwesties rondom overlast, grensoverschrijdingen en criminaliteit komt het jongerenwerk vaak de politie tegen. De samenwerking tussen het jongerenwerk en de politie heeft in het verleden tot veel spanningen geleid. Deze spanningen waren enerzijds het gevolg van verschillende belangen van de politie (veiligheid, rust op straat) en het jongerenwerk (perspectief bieden aan jongeren). Anderzijds was er een verschil in aanpak. Zo kan het voorkomen dat een politie een jongere beboet voor vernielingen terwijl het jongerenwerk een jongere net gemotiveerd heeft om te gaan kickboxen en daardoor geen tijd meer heeft om op straat rond te hangen. Tot slot is de vertrouwensrelatie van het jongerenwerk met de jongere een bron voor de spanning. Vanuit dat vertrouwen komt het voor dat het jongerenwerk op de hoogte is van strafbare feiten waarvoor de politie de jongere graag zou laten vervolgen (Schellekens, 1998; Veenbaas et al., 2011). Jarenlange ervaring heeft geleid tot helderheid over de taak van de politie en de taak van het jongerenwerk, en hoe om te gaan met grenzen en de vertrouwensrelatie. Vaak zijn hierover concrete afspraken gemaakt tussen politie en jongerenwerk. (Barquioua et al., 2010; Ferwerda & Kloosterman, 2006; Schellekens, 1998). Voor het jongerenwerk in Amsterdam zijn deze afspraken vastgelegd in de Gedragscode Jongerenwerkers Amsterdam.

Partners rondom vrijetijdsbesteding van jongeren. Hierbij kun je denken aan het meer activiteitengerichte aanbod van het jongerenwerk en andere organisaties die vrijetijdsbesteding voor jongeren bieden zoals: sportverenigingen, toneelgroepen,

muziekscholen en culturele productiehuizen. De Inloop wordt veel gebruikt als opstap naar andere activiteiten binnen of buiten het jongerenwerk (Van Ewijk,1984). Je kunt deze functie van De Inloop waarmaken door goed in kaart te brengen welk aanbod er nog meer is in de vrije tijd van jongeren en wie daar het contactpersoon van is. Op deze manier kun je jongeren, die behoefte hebben in een bepaald aanbod, doorleiden. Via het teamoverleg binnen de organisatie kun je collega's informeren over jongeren die je intern wilt doorleiden.

Lokale gemeenschap. Contact met de lokale gemeenschap in de omgeving van De Inloop is van belang omdat zij enerzijds onderdeel kunnen zijn van de problemen van de jongeren en anderzijds omdat daar de hulpbronnen en kansen voor de jongeren te vinden zijn (Schellekens, 1998; Veenbaas et al., 2011). Omwonenden, actieve buurtbewoners en ondernemers zijn de ogen van de buurt en kunnen helpen bij het (vroegtijdig) signaleren van problemen met overlast of individuele personen. Ook kunnen zij een rol spelen in het verlenen van hand en spandiensten tijdens De Inloop, het doorverwijzen naar alternatieve vrijetijdsbesteding of het vinden van stageplekken of werk. Het gezamenlijk iets organiseren in de buurt is een goede manier om elkaar te leren kennen. De samenwerking met de lokale gemeenschap is vaak informeel van karakter.

6. Opdrachten bij Organisatie

Opdracht 3: **Basisinrichting**

- Bekijk eens kritisch de faciliteiten die aanwezig zijn in De Inloop waar jij werkt. Welke faciliteiten zijn er aanwezig? In hoeverre maken deze faciliteiten het mogelijk om aan de gestelde (vormings)doelen van De Inloop te werken?

Welke faciliteiten ontbreken er volgens jou en de jongeren en waarom? Welke mogelijkheden zie je om deze faciliteiten in De Inloop beschikbaar te krijgen. Welke rol kunnen jongeren hierin hebben?

Opdracht 4: **Afspraken**

'De jongens die nu binnenkomen hebben gewoon regels waar ze zich aan moeten houden en die probeer ik na te streven. Iedereen hoort erbij, we zorgen voor elkaar, we zorgen voor de omgeving en we beheersen onszelf. Die basisregels hou ik gewoon vast. En mocht er dan een keer iemand buiten de boot vallen dan spreek ik ze daar op aan.' (Jongerenwerker)

- Afspraken. Ga na welke afspraken of omgangsregels er binnen De Inloop waar jij werkt zijn? Op welke manier zijn deze afspraken gemaakt? En wat doe je als deze afspraken niet worden nagekomen?

Opdracht 5: **Samenwerken**

- Maak een overzicht van de organisaties waarmee de organisatie waar jij werkt samenwerkt (sociale kaart). Beschrijf waarom er met deze partners wordt samenwerkt? Vul de lijst aan met samenwerkingspartners die volgens jou ontbreken maar wel belangrijk zijn. Let hierbij op de verschillende typen samenwerkingspartners.

7. Uitvoering

Het inhoudelijk kader van De Inloop is uitgewerkt en het grote regelwerk is gedaan. Nu het voorwerk is gedaan, is het tijd voor de uitvoering van De Inloop. De uitvoering van De Inloop bestaat uit een vaste uitvoeringsstructuur, methodische stappen en methodische principes.

De vaste uitvoeringsstructuur geeft weer welke fasen je bij het uitvoeren van De Inloop doorloopt en bestaat uit de voorbereiding, de openstelling en de terugblik.

De methodische stappen en -principes beschrijven wat je tijdens de openstelling van De Inloop doet in het contact met jongeren, met welk doel en op welke manier. Er zijn 3 methodische stappen en 7 methodische principes te onderscheiden. Methodische stappen geven de volgorde van handelen aan in het contact met jongeren. De methodische principes zijn samen jouw gereedschap die je nodig hebt om de doelen van De Inloop te bereiken en te werken met de doelgroep. Deze principes geven inhoudelijk richting aan het contact dat je hebt met jongeren (Metz & Sonneveld, 2012).

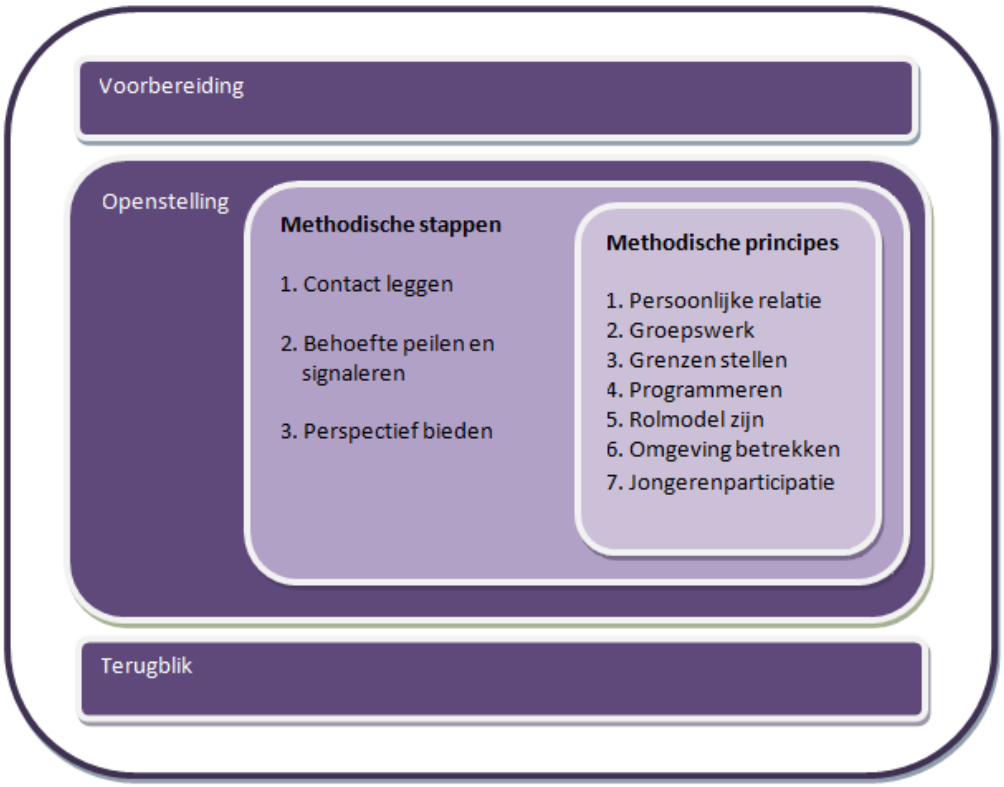

De totale uitvoering van De Inloop ziet er als volgt uit.

In de volgende paragrafen wordt achtereenvolgens uitgewerkt:
- Vaste uitvoeringsstructuur
- 3 methodische stappen
- 7 methodische principes

7.7 Vaste uitvoeringsstructuur

De voorbereiding
De voorbereiding van De Inloop bestaat uit vaststellen van de specifieke doelen voor deze inloop-activiteit, een inhoudelijke afstemming met jouw collega jongerenwerker of stagiaire / vrijwilliger en het regelen van een aantal praktische zaken. Vooral als er een speciale activiteit staat gepland (zoals een kook- of dansworkshop), vraagt de voorbereiding van De Inloop om extra aandacht.

Doelgericht werken

Bedenk wat de specifieke doelen voor deze inloop-activiteit zijn, en hoe je die hoopt te realiseren. Houd daarbij rekening met wat de algemene doelen van De Inloop zijn. De tabel Subdoelen op bladzijde 12 geeft een overzicht van waaraan je kunt denken.

Inhoudelijke afstemming:
Vooraf afstemmen met je collega draagt bij aan het doelbewust handelen en kan voorkomen dat je tijdens De Inloop wordt verrast door onverwachtse zaken.
Je kunt onder andere met je collega doornemen:

- Wie wat doet vandaag (taakverdeling)
- Zijn er mededelingen of bijzonderheden die de bezoekende jongeren moeten weten?
- Zijn er bijzondere gebeurtenissen of specifieke doelen voor de aankomende openstelling?
- Hoe de sfeer was tijdens de laatste Inloop? Waren er incidenten? Wat zijn de verwachtingen voor vandaag?
- Komen er jongeren die extra aandacht nodig hebben.

Stem met je collega jongerenwerker vooraf af hoe er wordt gehandeld in bepaalde situaties. Dit kan voorkomen dat jongeren de jongerenwerkers tegen elkaar uitspelen. Ruzie of onenigheid tussen jongerenwerkers onderling kan de sfeer tijdens De Inloop op een negatieve manier beïnvloeden.

Praktische zaken voor de voorbereiding zijn:
- Voorraden checken en bijvullen
- Het regelen van de benodigdheden zoals consumpties, toiletpapier en bedankjes voor vrijwilligers. Afhankelijk van de programmering kunnen daarbij komen: beamer en laptop, knutselmaterialen, muziek, etc.
- Het klaarmaken en inrichten van de ruimte.
- Klaarleggen en uittesten van de materialen voor de activiteit

Liggen alle materialen klaar?

De openstelling

Door het vrijblijvende en laagdrempelige karakter van De Inloop verschilt het per Inloop wat de exacte opzet en programmering is. Ook de groep kan qua samenstelling per Inloop verschillen, wat weer van invloed kan zijn op wat er tijdens de openstelling gebeurt. In paragraaf 4.2. methodische stappen en 4.3. methodische principes wordt uitgebreid beschreven wat je doet tijdens de openstelling, met welk doel en op welke manier.

Grofweg houd je je tijdens de openstelling bezig met onder meer:

- Jongeren begroeten bij binnenkomst
- Contact leggen met jongeren en jongeren met elkaar in contact brengen
- Jongeren stimuleren om te participeren tijdens De Inloop
- Signaleren van behoeftes en problemen van jongeren door hun gedrag tijdens De Inloop te observeren en gesprekjes te voeren met jongeren
- Bewaken van de veiligheid
- Voeren van privégesprekken met jongeren die daaraan behoefte hebben in nabijgelegen kantoor
- Begeleiden van vrijwilligers bij het uitvoeren van activiteiten, waarin je duidelijk bent over taken en verantwoordelijkheden en oog hebt voor de capaciteiten van vrijwilligers

Terugblikken

Als De Inloop sluit en de jongeren het jongerencentrum hebben verlaten blik je terug op een aantal zaken. Met je collega praat je kort na over hoe De Inloop is verlopen.

Vragen die jullie jezelf kunnen stellen zijn onder andere:

- In hoeverre is bijgedragen aan de doelen van De Inloop en waar blijkt dat uit?
- Hoe was de sfeer?
- Welke signalen en/of behoeftes hebben jullie bij individuen en in de groep opgepikt?

- Zijn er veranderingen in bijvoorbeeld het gedrag van jongeren?
- Waren er incidenten? Zo ja, hoe hebben jullie gehandeld? Welk effect had dat?
- Hoe verliep de speciale activiteit? Wat ging goed? Wat kan volgende keer beter?
- Hoe ging de samenwerking?

Je registreert informatie zoals:
- Het aantal bezoekers en eventuele kenmerken van de bezoekers (leeftijd / geslacht);
- Het aantal vrijwilligers;
- Het aantal individuele gesprekjes / informatie & advies / administratieve hulp / doorverwijzingen. Eventueel aangevuld met opmerkingen over wat jongeren bijvoorbeeld leuk vinden of waar ze bang voor zijn.
- Kosten en baten van consumpties.

Door een kort verslagje te maken van deze terugblik verzamel je materiaal voor het inzichtelijk maken van de resultaten van De Inloop in relatie tot de Doelen (zie deel 2). Door jezelf en elkaar feedback te geven blijf je kritisch op jouw handelen tijdens De Inloop.

Door regelmatig aan jongeren te vragen wat zij vinden van De Inloop krijg je inzicht in wat De Inloop betekent voor de doelgroep. Je kunt dit doen door tussendoor of na afloop aan jongeren te vragen wat zij leuk en minder leuk vonden.

7.8 Methodische stappen

Om te werken aan de doelen van De Inloop zijn er drie methodische stappen waaraan je als jongerenwerker aandacht geeft in het contact met jongeren. Deze stappen geven de volgorde van het handelen aan in het contact met jongeren.

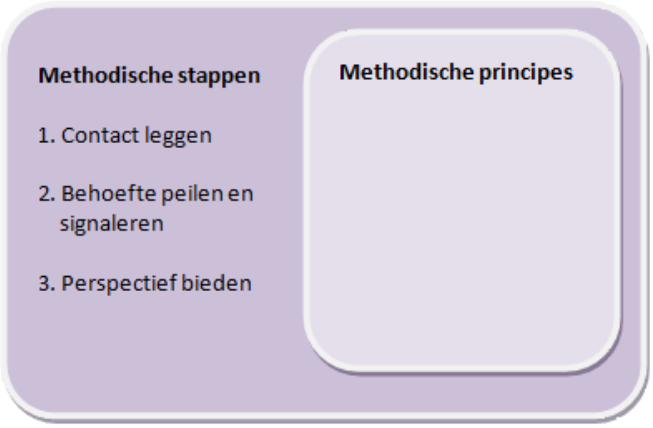

Stap 1: Contact leggen
De eerste methodische stap is het leggen van contact. Vooral als De Inloop nog geen vaste bezoekersgroep kent, is het nodig om veel tijd te investeren in het leggen van contact met jongeren. Dit contact leggen met jongeren is onder te verdelen in drie onderdelen:
1. Het werven van jongeren

2. De eerste kennismaking
3. Relatie opbouwen

Werven van jongeren
Doel: kennismaken met jongeren en jongeren uitnodigen om naar De Inloop te komen.

Je kunt jongeren voor De Inloop werven door:
- Jongeren actief op te zoeken op straat en ze uit te nodigen om naar De Inloop te komen. Dit kan tijdens ambulante werkuren door jou of een collega.
- Een aantrekkelijke activiteit te organiseren waar veel jongeren uit de buurt op afkomen. Bijvoorbeeld een voetbaltoernooi of een filmavond.
- Jongeren die De Inloop al bezoeken te vragen om volgende keer vrienden / vriendinnen mee te nemen (mond tot mond reclame)
- Flyers of posters te verspreiden op bijvoorbeeld scholen of in winkelcentra in de buurt.
- Jongeren uitnodigen via social media (facebook / msn / twitter)

Jouw eigen identiteit kan invloed hebben op het aantrekken van de doelgroep. Denk hierbij aan jouw culturele achtergrond, geslacht, muziekvoorkeur, kledingstijl of woonplaats. Jongeren die zich graag willen identificeren met jouw identiteit zullen zich sneller uitgenodigd voelen om naar De Inloop te komen dan jongeren die zich niet met jouw identiteit willen identificeren (Metz & Sonneveld, 2012). Wees bewust van je eigen identiteit en hoe deze van invloed kan zijn op de doelgroep.

Maak vooraf een plan om jongeren te werven voor De Inloop. Denk onder andere na over: wie je wilt bereiken, op welke manier en wat je moet organiseren om dit voor elkaar te krijgen.

De eerste kennismaking
Doel: kennismaken, uitleggen wie jij bent en wat jij voor jongeren kunt betekenen.

Je kunt ervoor kiezen om direct op jongeren af te stappen en een kort kennismakingsgesprekje aan te gaan, of om eerst vanaf een afstand de groep te observeren voordat je op jongeren afstapt.
Vaak geef je tijdens de eerste kennismaking een hand en vertel je ook iets over jezelf. Wie ben jij en waarvoor kunnen jongeren in het jongerencentrum en bij jou terecht? Een rustige, gastvrije, geïnteresseerde en vooral betrouwbare houding stelt jongeren op hun gemak en bevordert een goede eerste indruk. Probeer vragen naar terreinen waarop jongeren eventueel problemen kunnen hebben zoals school, werk, alcohol / drugs of criminaliteit te vermijden.

Relatie opbouwen
Doel: op ongedwongen manier elkaar beter leren kennen en gekend worden. Dit kan leiden tot het ontstaan van een vertrouwensrelatie.

Een relatie tussen jongeren en jongerenwerker is niet zomaar gerealiseerd. Hier is tijd voor nodig. De onderstaande punten kunnen bijdragen aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie:

- Zorg ervoor dat je houding open en betrouwbaar is. Dit kan je doen door:
  - de toon waarop je jongeren aanspreekt: niet te hard, niet te zacht, niet te timide.

  - passende omgangsvormen te gebruiken die aansluiten bij de leefwereld van de doelgroep; zoals het wel of niet geven van een hand en het maken van oogcontact.
  - duidelijk te zijn over wat jongeren wel en niet van jou kunnen verwachten en
  - duidelijk te zijn over jouw grenzen.
- Geef jongeren de ruimte om jou en het jongerenwerk te leren kennen door regelmatig iets over jezelf en de activiteiten in het jongerencentrum te vertellen.
- Belangrijk is dat je jongeren respecteert en serieus neemt, inclusief hun maatschappelijke en culturele achtergronden en leefstijlen. Toon belangstelling in hun leefwereld en sluit aan bij het taalniveau van jongeren. Probeer tijdens deze gesprekjes zoveel mogelijk aan te sluiten bij onderwerpen die voor jongeren interessant zijn.
- Wees alert op je non-verbale communicatie. Ook dit heeft invloed op de relatie tussen jou en jongeren. Je kunt zo nu en dan kort lichamelijk contact hebben, door elkaar bij binnenkomst bijvoorbeeld een hand te geven.
- Geef regelmatig persoonlijke aandacht aan jongeren door het voeren van korte individuele gesprekjes over 'luchtige onderwerpen'. Indien je jongeren al langer kent kunnen de individuele gesprekjes gaan over meer zwaardere onderwerpen die jongeren bezighoudt.

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie kan 1 tot 2 jaar kan duren (Veenbaas et. al 1986). Geef dus niet te snel op!

Stap 2: Behoefte peilen en signaleren
Direct na het contact leggen met jongeren ga je verder met de tweede methodische stap. Deze bestaat enerzijds uit het peilen van behoeften van jongeren en anderzijds uit het signaleren van eventuele problemen die jongeren hebben. Zicht krijgen in de behoeften en problemen van jongeren is nodig om jongeren vervolgens te kunnen stimuleren en ondersteunen bij het zetten van een volgende stap (stap 3 perspectief bieden).

<u>Behoefte peilen</u>
Doel: inzicht krijgen in de interesses en mogelijkheden van jongeren om hen vervolgens te kunnen stimuleren en ondersteunen bij het zetten van een volgende stap.

De makkelijkste manier om behoeften van jongeren te peilen is om jongeren tijdens hun bezigheden binnen De Inloop te vragen wat zij graag doen in hun vrije tijd. Daarnaast kun je door goed te luisteren naar jongeren, door te observeren wat jongeren graag doen en door zelf mee te doen met spelletjes hun interesses in beeld krijgen. Als jongeren niet goed weten wat ze leuk vinden, dan kun je jongeren laten ontdekken wat ze leuk vinden bijvoorbeeld door hen door middel van laagdrempelige workshops of excursies in contact te brengen met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Uit het enthousiasme van jongeren kun je opmaken of ze iets vaker willen doen of niet.
Houd bij het peilen van behoeftes rekening met het onderscheid tussen manifeste en latente behoeftes van jongeren (Van Ewijk 1992). Manifeste behoeftes zijn behoeftes waar jongeren zich van bewust zijn. Ze hebben bijvoorbeeld zin om tijdens De Inloop tafelvoetbal te spelen. Van een latente (verborgen) behoefte is een jongere zich niet bewust. Het kan zijn dat een jongere behoefte heeft aan geborgenheid. Het bieden van een veilige plek zou deze behoefte dan kunnen vervullen. Het voeren van individuele gesprekjes met jongeren en observeren zijn manieren om latente behoeftes van jongeren inzichtelijk te krijgen.

Plaats zichtbaar in de ruimte een ideeënbus waar jongeren hun ideeën voor activiteiten kunnen instoppen. Ook hieruit kun je opmaken wat jongeren graag doen.

Signaleren
Doel: inzicht krijgen in vragen en problemen van jongeren om vervolgens jongeren de juiste ondersteuning te kunnen bieden bij het aanpakken/oplossen deze problemen.

Problemen kun je signaleren door:
- uiterlijke kenmerken van jongeren te observeren. Ziet een jongeren er bijvoorbeeld somber, moe of verwaarloosd uit?
- gedrag van jongeren te observeren. Is het gedrag van een jongere plotseling veranderd? Drinkt of blowt een jongere? Veel of zo nu en dan? Gedraagt een jongere zich opvallend in een groep? Beschikt een jongere regelmatig over nieuwe spullen zoals telefoons of accessoires? Is en jongere overdreven druk of juist heel stil?
- te luisteren naar waar jongeren onderling over praten.
- inzicht te krijgen in de dagbesteding van jongeren. Gaat een jongere overdag naar school of zwerft hij/zij over straat?

Patronen in het gedrag van jongeren, uiterlijke kenmerken en de dagbesteding van jongeren kun je goed in beeld krijgen door jongeren te observeren tijdens De Inloop en eventueel ook daarbuiten. Observeren houdt in dat je regelmatig rondloopt (ook buiten waar jongeren b.v. roken), om je heen kijkt en goed luistert. Je kunt ook informatie inwinnen door jongeren vragen te stellen of signalen op te vangen tijdens jouw aanwezigheid bij netwerkoverleggen.

Geef jongeren voldoende ruimte om zelf te bepalen welke informatie ze wel en niet willen delen. Soms is het moment nog te vroeg voor een jongere om te praten over problemen. Jongeren willen eerst de kat uit de boom kijken voordat zij met vreemden over hun problemen willen praten (Schellekens, 1998). Als je jongeren te snel confronteert met hun mogelijke problemen kan dit leiden tot een grotere afstand tussen jou en de jongere.

Stap 3: Perspectief bieden
Met de derde methodische stap wil je ten slotte jongeren een stapje verder brengen. Perspectief bieden houdt in dat je jongeren zodanig begeleidt dat jongeren dat stapje ook werkelijk kunnen maken. Je bouwt voort op het contact dat met de jongere(n) is opgebouwd, de problemen die je hebt gesignaleerd en de behoeftes die je hebt gepeild. Je leert jongeren vaardigheden zodat zij op eigen kracht een stapje verder kunnen komen. Het bieden van perspectief kan door jongeren te informeren en adviseren, te activeren en toe te leiden naar andere instanties.

Informeren & adviseren
Doel: jongeren informeren en adviseren over thema's die aansluiten bij hun leefwereld, problemen, behoeften.

Je kunt een jongere informeren en adviseren door een individueel gesprek te hebben met de jongere in de nabijgelegen ruimte (b.v. in het kantoor). Bedenk vooraf hoe je dit gesprek wilt gaan voeren. Toets tijdens het gesprek bij de jongere of het klopt wat jij hebt gesignaleerd en informeer bij de jongere wat hij/zij zou willen? Bedenk vervolgens samen met de jongeren manieren om de wensen en behoeften te realiseren, en vraag

de jongere wat zij/hij daarvoor nodig heeft. Leg vervolgens uit wat jij of andere organisaties voor deze jongere kunnen betekenen en wat de jongere zelf kan doen. Maak een concrete afspraak over het vervolg.

Indien je een groep jongeren wilt informeren en adviseren dan kun je bijvoorbeeld een voorlichting of workshop organiseren over een bepaald thema. Als je bijvoorbeeld signaleert dat jongeren onverantwoordelijk omgaan met alcohol en drugs, kun je in samenwerking met een gespecialiseerde organisatie op dit gebied een voorlichting of workshop organiseren welke aansluit bij de leefwereld van deze groep.
Lees voor meer informatie over informeren en adviseren: Methodisch begeleiden SAW 3 &4, Thema 7, p 213-256.

Zorg dat jongeren iets kunnen met de informatie en adviezen die je geeft. Slecht (aansluitend) advies kan tot gevolg hebben dat jongeren nooit meer anderen benaderen voor advies (McLeod, 2010).

Activeren
Doel: jongeren in beweging brengen om mee te doen aan activiteiten of om zelf iets te gaan organiseren in het jongerencentrum of in de buurt.

Activeren gaat niet vanzelf. Je zult op zoek moeten gaan naar wat jongeren in beweging brengt. Er zijn volgens Schellekens (1998) drie motieven voor jongeren om in beweging te komen:
1. Als er sprake is van een probleem dat zij graag willen oplossen;
2. Als jongeren iets heel graag willen (persoonlijke motivators);
3. De relatie met de jongerenwerker. Als jongeren zelf weinig noodzaak zien, kan een goede relatie met de jongerenwerker (die door de jongere ook gewaardeerd wordt) reden zijn om iets te gaan ondernemen. Dit vraagt wel om een actieve benadering vanuit de jongerenwerker.

Je kunt jongeren activerend benaderen door:
- Jongeren in een groep of individueel te benaderen om gezamenlijk een spel of activiteit te doen. Indien nodig kun je het opstarten faciliteren door te helpen met klaar zetten en het uitleggen van de spelregels.
- Zelf actief mee te doen aan spelletjes of activiteiten. Vooral als er sprake is van een competitie willen jongeren zich graag inzetten om van de jongerenwerker te winnen.
- Door jongeren te vragen om mee te helpen met het organiseren van een activiteit.
- Jongeren te coachen. Je ondersteunt en stimuleert jongeren om doelen te vinden en te realiseren, leert hen vaardigheden en stuurt zo nodig bij.

Toeleiden
Doel: jongeren in contact brengen met passende hulp- / dienstverlening / vrijetijdsbesteding die aansluit bij behoeften of problemen van jongeren.

Jongeren toeleiden naar andere instellingen is niet eenvoudig. Jongeren hebben hun vertrouwen en energie in jou gestoken. Niet-jongerenwerkorganisaties kunnen jongeren op een andere manier benaderen. Ze zijn vaak minder afgestemd op de leefwereld en omgangsvormen van jongeren dan het jongerenwerk. Deze andere manier van benaderen kan jongeren afschrikken. Toeleiden van jongeren vraagt daarom om grote zorg en aandacht van de jongerenwerker (McLeod, 2010; Kelderman & Jezek, 2010; Schellekens, 1998).

Aandachtspunten voor het toeleiden van jongeren:

1. Check of het probleem of de behoefte (nog steeds) aanwezig is en of er bij de jongere bereidheid en noodzaak is om met het probleem/behoefte aan de slag te gaan.
2. Ondersteun de jongere bij het zoeken naar (oplossings)mogelijkheden. Draag deze niet zelf aan, maar biedt ruimte om de jongere te laten nadenken over welke (oplossings)mogelijkheden hij/zij zelf ziet.
3. Geef de jongere een folder of webadres van de organisatie voor meer informatie en licht toe wat deze instelling kan bieden. Spreek eventueel af om een volgende keer hierop terug te komen.
4. Bespreek met de jongere wat hij/zij van de mogelijkheden vindt, waar een eventuele voorkeur naar uit gaat en welke knelpunten er worden gezien.
5. Maak vervolgens een actieplan over de vervolgstappen met daarin afspraken over de stappen die de jongere zelf onderneemt en stappen die jij eventueel onderneemt.

Als een jongere er tegenop ziet om zelf contact op te nemen met een instelling kun je voorstellen om met hem of haar mee te gaan. Ook kun je afspreken dat je vooraf telefonisch contact opneemt met de organisatie. De organisatie is dan al op de hoogte. Dit kan de drempel voor de jongere verlagen.

Lees voor meer informatie over doorverwijzen: Methodisch begeleiden SAW 3 &4, Thema 7, p 231-234.

Methodische principes

Naast de drie methodische stappen die je zet in het contact met jongeren tijdens De Inloop zijn er een zevental methodische principes die van belang zijn in het contact met jongeren. Deze principes kun je zien als jouw gereedschap tijdens het uitvoeren van De Inloop. Het hoeft niet zo te zijn dat je tijdens iedere Inloop alle zeven instrumenten inzet. Welk instrument je toepast hangt ondermeer af van de doelen waaraan je werkt en de doelgroep waarmee je werkt.

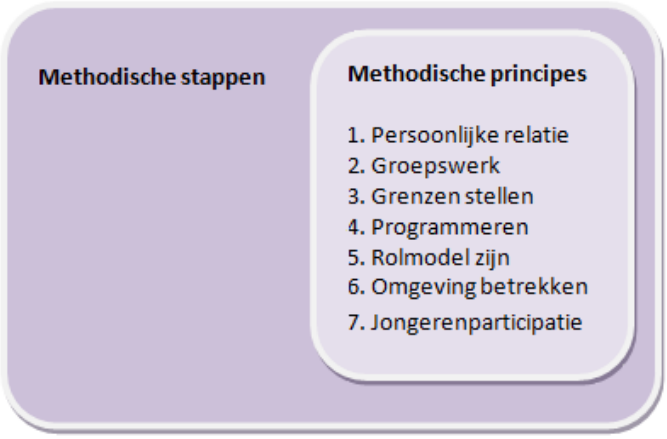

Principe 1: Persoonlijke relatie

Principe om vanuit een opgebouwde vertrouwensrelatie te werken aan informeren & adviseren, activeren en doorleiden.

Hoewel de tijd het niet altijd toelaat is het lonend om regelmatig op een ongedwongen manier (individueel) contact te hebben met jongeren die de inloop bezoeken. Ook al

is het maar kort. De persoonlijke aandacht geeft jongeren het gevoel dat ze ertoe doen. (Van Ewijk 1992)
Als een grote groep jongeren de inloop bezoekt en je hebt onvoldoende tijd om met iedere jongeren persoonlijk contact te hebben, kies er dan voor (in overleg met je collega) welke jongeren het meest gebaat zijn bij de persoonlijke aandacht.
Ook buiten De Inloop om kun je werken aan de persoonlijk relatie. Door bijvoorbeeld een aparte afspraak te plannen met een jongere voor een individueel gesprekje, door naar een voetbalwedstrijd van jongeren te gaan kijken, jongeren even kort aan te spreken als je ze toevallig tegenkomt, of door via internet (msm) contact te hebben.

Het opgebouwde vertrouwen tussen jou en jongeren kan gemakkelijk worden geschaad. Bijvoorbeeld door vertrouwelijke informatie door te spelen naar derden (school / ouders / politie) zonder dat jongeren dat zelf weten. Het schaden van vertrouwen kan worden voorkomen door discreet met informatie om te gaan. Communiceer duidelijk richting jongeren hoe jullie als jongerenwerkers omgaan met informatie die jongeren willen delen. Blijft het tussen vier muren? Of wordt informatie gedeeld met derden indien daar aanleiding voor? Het is dan aan jongeren zelf om te besluiten wat ze wel en niet vertellen. Wellicht zijn er ook stedelijke of gemeentelijke afspraken gemaakt rondom het delen van informatie. Een voorbeeld hiervan is de Gedragscode jongerenwerkers Amsterdam.

Principe 2: Groepswerk
Principe om de dynamiek in de groep in positieve zin te beïnvloeden zodat er gewerkt kan worden aan de doelen van De Inloop.

Zodra jongeren binnenkomen, bevinden zij zich in een groep. Vaak ontmoeten leden van vriendengroepen elkaar in het jongerencentrum (Van Ewijk 1992). Ook kunnen verschillende groepen (subgroepen) elkaar ontmoeten in De Inloop. De samenstelling van de groep is van invloed op de dynamiek en de sfeer in de groep. Hierbij kun je letten op:

- De rollen die jongeren hebben in de groep (leider, meelopers, opjutters, volgers, zielenpoten of losers (Veenbaas et al. 2011)
- De manier hoe jongeren onderling met elkaar omgaan (pestgedrag, machtsverhoudingen, uitsluiten)

Je kunt de dynamiek in de groep als jongerenwerker beïnvloeden door:

- Te **werken met de groep**. Door de groep in zijn geheel belonen of te straffen, te bemiddelen tussen conflicterende groepen, gebruik te maken van de aanwezige groepsdruk.
- Scherp te zijn op de rol van de **leider**. Voor een groepsinterventie kun je de leider van een groep juist meer aandacht en verantwoordelijkheid geven (bij positieve invloed op de groep) of juist minder aandacht geven (als hij/zij slechte invloed heeft op de groep).
- Aandacht te hebben voor de verschillende **subgroepen** in De Inloop. De Inloop is een prima plek om spellen in te zetten met het doel om elkaar op laagdrempelige manier (beter) te leren kennen. De binding van de groepsleden of subgroepen kan op deze manier worden versterkt.
- Aandacht te hebben voor **individuen die** uitgesloten of gepest worden. Door jongeren aan te spreken op pestgedrag en jongeren die worden gepest in bescherming te nemen.

- Een sfeer te creëren waarbinnen jongeren zich welkom en veilig voelen. Werken met afspraken en het stellen van grenzen draagt hieraan bij.

Houd tijdens De Inloop regelmatig oogcontact met je collega. Met een knipoog of juist wegkijken is voor de ander snel duidelijk of het goed gaat, of dat er iets broeit.

Voor meer informatie over groepswerk/ groepsdynamiek binnen het jongerenwerk kun je raadplegen:
- Sociaal-Cultureel Werk SAW 4:Thema 6 Hanteren van het groepsproces p. 163-194.
- Methodisch begeleiden SAW 3 &4: Thema 10 Werken met groepen, p 325-358.
- Handboek Groepsdynamica van Jan Remmerswaal
- Handboek Modern Jongerenwerk van Redbad Veenbaas, Jaap Noorda en Menno Ambaum

Principe 3: Grenzen stellen
Principe om jongeren op te voeden en om De Inloop beheersbaar te houden.

Je stelt grenzen binnen De Inloop om jongeren op te voeden, om jongeren te leren met anderen om te gaan en om De Inloop beheersbaar te houden. Grenzen stellen betekent niet dat je voortdurend de schoolmeester of de politieagent bent voor jongeren. Het is belangrijk dat je continu alert bent en dat je werkt aan een goede balans tussen ruimte geven aan jongeren en het stellen van grenzen (Coussée, 2006).

<u>Stellen van grenzen</u>
Het stellen van grenzen helpt om voor jongeren een structuur te bieden waaraan zij zich moeten aanpassen (Broekx e.a. 2002). Deelnemers moeten weten wat wel en niet kan binnen De Inloop en wat de consequenties zijn bij grensoverschrijdend gedrag. Onduidelijkheid over de grenzen is verwarrend voor jongeren en jongeren kunnen misbruik gaan maken van deze verwarring. De aanwezigheid van duidelijke afspraken helpt jou als jongerenwerker om jongeren aan te spreken op gewenst en ongewenst gedrag.

<u>Consequenties bij grensoverschrijdend gedrag</u>
Denk ook na over wat de consequenties zijn als jongeren de gestelde grenzen overschrijden. Ga je eerst een gesprek aan met jongeren, geef je een waarschuwing of worden jongeren direct gestraft? En als een jongere wordt geschorst? Voor hoe lang? In hoeverre wil je ouders of samenwerkingpartners zoals politie betrekken als grenzen worden overschreden? De manier waarop je dit doet hangt samen met het (ped)agogisch klimaat en de opvoedstijl die binnen jouw Inloop van toepassing is (zie deel 2). Binnen de autoritatieve opvoedstijl zul je bij grensoverschrijdend gedrag eerst jongeren waarschuwen en in gesprek gaan met jongeren over hun gedrag en verantwoordelijkheden. Binnen de autoritaire opvoedstijl zul je jongeren sneller straffen als jongeren grenzen overschrijden. Door bijvoorbeeld spullen af te nemen of door jongeren voor een aantal weken te schorsen.

- Realiseer je dat jouw grens kan verschillen met de grens van jouw collega. Overleg hierover met je collega's en stel op basis daarvan de grenzen en consequenties vast.
- Vergeet niet om jongeren regelmatig complimenten te geven als zij gewenst gedrag vertonen!

Deelnemers betrekken
Samen met jongeren afspraken bedenken en maken helpt om draagvlak voor afspraken te vergroten. Jongeren weten op deze manier waar de grens ligt. Ze gaan elkaar ook aanspreken op gewenst en ongewenst gedrag. Door de afspraken regelmatig bespreekbaar te maken met jongeren en zichtbaar op te hangen in de ruimte vraag je jongeren om zich te houden aan deze afspraken en respectvol om te gaan met de jongerenwerkers en de aanwezige jongeren.

Principe 4: Programmeren
Principe om een leeromgeving te bieden waar jongeren worden uitgedaagd en gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen en meer actief te worden. Jongeren kunnen heel goed betrokken worden bij het programmeren van activiteiten (zie ook jongerenparticipatie)
Activiteiten binnen De Inloop dienen aan te sluiten bij wat jongeren aanspreekt in hun vrije tijd. Deelname is vrijwillig en als het aanbod jongeren niet aanspreekt dan blijven zij weg. Tegelijkertijd is het ook belangrijk dat het type activiteiten aansluit bij de doelen van De Inloop. Het jongerenwerk heeft de opdracht om deze doelen te behalen. Veel jongerenwerkers ervaren bij het programmeren van activiteiten tijdens De Inloop dan ook een spanning tussen wat moet van de opdrachtgever en wat jongeren leuk vinden. De kracht van het programmeren is nu juist om activiteiten aan te bieden die aan beide eisen voldoen.

Dat kan op twee manieren:

1. Door voor vormingsdoelen activiteiten te kiezen die populair zijn onder jongeren. Jongens vinden het leuk om tijdens De Inloop tafelvoetbal te spelen. Door ze zelf een toernooi te laten organiseren ontwikkelen ze vaardigheden zoals organiseren en samenwerken. Een ander voorbeeld is om jongeren een rap te laten maken over de gevaren van alcohol en drugs.

1. Door te werken met beloningen of voorwaarden. Je kunt jongeren de vrijheid geven om zelf de activiteiten te programmeren tijdens De Inloop op voorwaarde dat er minimaal 1 keer in de maand een activiteit met een educatief karakter georganiseerd dient te worden.

Voorbeelden van activiteiten die geprogrammeerd kunnen worden tijdens De Inloop zijn:
- een voorlichting
- een uitwisseling
- discussiebijeenkomst / debat
- film kijken
- (serie) workshops (djembe, theater)
- toernooien
- excursies
- uitje

Tips voor het programmeren:
De programmering kan praktisch vorm krijgen door het maken van een maandplanning. Houd bij de programmering van een aanbod rekening met: de leeftijd van de doelgroep en latente en manifeste behoeftes van jongeren (zie ook deel 2).

Voor meer achtergrondinformatie over het opzetten en uitvoeren van activiteiten: Sociaal-Cultureel Werk SAW 4, Thema 4 p. 107-121 en Denken en Doen, Beter programmeren in het sociale domein.

Principe 5: Rolmodel zijn
Principe om jongeren te inspireren om verantwoordelijk te zijn voor hun eigen leven en om jongeren nieuwe ervaringen te laten opdoen.

Je bent zelf ook jong geweest en je herkent je wellicht in de problemen of ontwikkelingen die de doelgroep ondervindt. Zo heb je zelf wellicht ervaren hoe het is te leven in achterstand, verveeld op straat te hangen, verliefd te zijn, te blowen of om vroegtijdig school te verlaten. Het hebben van deze ervaring helpt je om je in te leven in de situatie van de doelgroep, om contact te maken en jongeren te steunen. Het bespreekbaar maken van jouw eigen ervaring kan jongeren die in de put zitten weer vertrouwen geven.
Ook gebeurt het dat jongeren jou als rolmodel zien, omdat het jou – met al je ervaringen en problemen – bijvoorbeeld gelukt is om een diploma te halen en een leuke baan te vinden.

'Als ik zie dat iemand depressief is, in zichzelf is gekeerd, een jointje rookt of klaagt dan neem ik hem apart of praat ik met hem. Ze piekeren vaak, denken dat ze de enige zijn. Voordat hij dan al zijn verhaal doet leg ik hem al uit dat het allemaal goed gaat komen en dan vertel ik hem over mijn eigen ervaring, over dat ik het ook allemaal zo heb beleefd.' (Jongerenwerker)

Het is belangrijk dat je zorgvuldig omgaat met jouw voorbeeldfunctie en het inzetten van jouw eigen ervaringen. Jongeren kijken naar wat jij doet en leren daarvan. Ook is ervaringskennis individueel en voor iedere jongerenwerker anders. Je kunt iets soortgelijks hebben meegemaakt, maar jouw reacties, gevoelens en manieren van handelen kunnen verschillen met die van jongeren.

Vaak zet je deze kennis in zonder dat je je er bewust van bent. Door je meer bewust te zijn van deze ervaringskennis kun je de mogelijkheden van rolmodel zijn voor jongeren verder uitbouwen.

Principe 6: Betrekken van de omgeving van jongeren
Principe om jongeren steun en kansen te bieden om hun leven buiten De Inloop verder vorm te geven en zich te binden aan de samenleving.

De omgeving speelt een grote rol in de ontwikkeling van jongeren (Bernstein, 1964; Brasil & Koller, 2008; Rikers, 2009). Enerzijds kan zij deel zijn van eventuele problemen van jongeren, bijvoorbeeld door conflicten die zij hebben met bewoners en/of ondernemers in de buurt. Anderzijds kan de omgeving jongeren juist ook kansen bieden om hun leven verder vorm te geven. Bijvoorbeeld doordat jongeren in contact komen met een cultureel project in de buurt waarbinnen zij ruimte krijgen om hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Het jongerenwerk vervult een brugfunctie tussen jongeren en de samenleving. Intensief samenwerken met de omgeving kan bijdragen aan de maatschappelijke binding van jongeren (Metz, 2011a). In de omgeving van jongeren zijn vier groepen te onderscheiden: ouders/verzorgers, de lokale gemeenschap, ketenpartners en organisatie voor vrijetijdsbesteding.

Hoe betrek je jongeren bij activiteiten?

Betrekken van ouders/ verzorgers

Een reden om ouders wel te betrekken kan zijn als je doelgroep tieners of meisjes betreft. Ouders willen graag weten waar hun kind/dochter naar toegaat in vrije tijd. Ook biedt het mogelijkheden om ouders in te seinen als tieners iets doen wat niet door de beugel kan. Contact met ouders kun je onderhouden door adresgegevens en telefoonnummers uit te wisselen. Als je werkt met oudere (kwetsbare) jongeren, zijn er redenen om ouders bewust niet te betrekken. De thuissituatie van jongeren kan deel zijn van problemen die deze jongeren hebben. Door contact te leggen met ouders kan het vertrouwen van jongeren in de jongerenwerker afnemen.

Ouderbetrokkenheid biedt inzicht in de thuissituatie van een jongere en ouders kunnen betrokken worden bij het oplossen van problemen van de jongeren (Barquioua et al., 2010; Veenbaas et al., 2011). Met name voor meiden geldt dat zij vaak de toestemming van ouders nodig hebben als zij willen deelnemen aan bepaalde activiteiten of gebruik willen maken van specifieke voorzieningen (Gemmeke et al., 2011; Kelderman & Jezek, 2010; Veenbaas et al., 2011).

Betrekken van de lokale gemeenschap

Je onderhoudt contact met bewoners en ondernemers in de buurt van De Inloop om te werken aan acceptatie voor de aanwezigheid van De Inloop. Het kan voorkomen dat de buurt overlast ervaart van jongeren die De Inloop bezoeken. Als dat zo is heb je als jongerenwerkers een bemiddelende rol tussen de buurt en jongeren. Door beide partijen met elkaar in gesprek te brengen werk je toe naar wederzijds begrip en gezamenlijke afspraken.

Ook kun je bewoners en ondernemers in de buurt betrekken als er sprake is van het organiseren van een activiteit in de buurt. Door een gezamenlijke activiteiten leren

jongeren en buurtbewoners elkaar kennen waardoor vooroordelen over elkaar weggenomen kunnen worden.
Voor meer informatie over het betrekken van de lokale gemeenschap, zie paragraaf 3.6 Samenwerken.

Betrekken van ketenpartners
Met ketenpartners zoals (schuld)hulpverlening, politie, school, sportbuurtwerk en bureau leerplicht werk je structureel samen. De wijze waarop je ketenpartners betrekt hangt af van de situatie in de buurt en de problematiek van de deelnemers. Wanneer bijvoorbeeld jongeren te maken hebben met schulden, dan zul je veel contact hebben met schuldhulpverlening. En als er overlast wordt ervaren van deelnemers in de buurt, zul je veel contact hebben met de politie.
Voor meer informatie over het betrekken van ketenpartners, zie paragraaf 3.6 Samenwerken.

Betrekken van organisaties gericht op vrijetijdsbesteding
Organisaties in de vrije tijd van jongeren kun je betrekken als je jongeren wilt toeleiden naar andere vormen van vrijetijdsbesteding. De drempel voor een jongere kan te hoog zijn om zelf de stap te zetten om zich aan te melden. Jij kunt hierin een bemiddelende rol spelen. Anderzijds kun je gebruik maken kennis en ervaring van andere organisaties. Bijvoorbeeld door een professionele rapper uit te nodigen om tijdens De Inloop een rapworkshop te verzorgen.
Voor meer informatie over het betrekken van organisaties gericht op vrijetijdsbesteding, zie paragraaf 3.6 Samenwerken.

- Overweeg in samenspraak met teamgenoten wie je wilt betrekken uit de omgeving van jongeren.
- Zorg dat externe samenwerkingspartners goed op de hoogte zijn van wat jouw rol is en waar en voor wie De Inloop bedoeld is. Partners kunnen jongeren dan ook doorverwijzen naar De Inloop.

Principe 7: Jongerenparticipatie
Principe om jongeren te activeren, jongeren iets te leren en verantwoordelijk te maken.

Jongerenparticipatie nodigt jongeren uit om zelf na te denken over wat zij wel en wat zij niet accepteren in hun vrije tijd. Ook kunnen jongeren ervaren hoe het is om invloed te hebben op de keuze van de activiteiten of om een actieve bijdrage te leveren aan de uitvoering (Pehlivan 2005). Jongerenparticipatie kan op drie niveaus worden ingezet: micro, meso en macro niveau (Van Strijen 2011).

- Op **micro niveau** is het doel van jongerenparticipatie dat jongeren meehelpen met de uitvoering van activiteiten. Zoals boodschappen doen, spullen klaarzetten en opruimen.
- Op **meso niveau** is het doel dat jongeren meedenken over activiteiten die tijdens Inloop uitgevoerd kunnen worden of betrokken worden bij het maken van afspraken.
- Op **macro niveau** is het doel dat jongeren invloed hebben op het beleid van De Inloop. In praktijk komt dit niveau van jongerenparticipatie weinig voor.

Het starten van een jongerencommissie is een manier om jongeren te betrekken bij het bedenken en uitvoeren van activiteiten. Deelnemende jongeren kunnen eens per week vergaderen over de programmering van de activiteiten en ondersteunen bij de uitvoering van activiteiten. Ook wordt van hen gevraagd dat zij enige verantwoordelijkheid kunnen dragen ten opzichte van de andere bezoekers. Om deze jongeren gemotiveerd en betrokken te houden is het van belang dat zij worden beloond, door bijvoorbeeld zo nu dan samen uit eten te gaan.

- Houd in de gaten dat je je met de inzet van jongerenparticipatie niet alleen richt op jongeren die makkelijk zijn te motiveren om mee te doen! Maar ook op jongeren die in eerste instantie niks willen.
- Lees voor meer informatie over jongerenparticipatie: ‘Amsterdamse jongeren in zicht’, handboek voor jongerenparticipatie en -communicatie in Amsterdam, Young Works en DMO.

8. Opdrachten bij Uitvoering

Opdracht 6: Persoonlijke relatie

'Het is niet zo dat ik in mijn kantoor zit en dat ik pas tevoorschijn kom wanneer ze mij nodig hebben. Ook buiten als ik ze tegenkom komen jongeren naar me toe om met me praten. Ze moeten niet denken dat ik één of ander verlengstuk ben van politie, justitie of stadsdeel. Ik ben hier voor hun, dat is het belangrijkste wat zij moeten vinden van mij.' (Jongerenwerker)

- Wat zet jij in om een persoonlijke relatie op te bouwen met jongeren die De Inloop bezoeken? Denk hierbij bijvoorbeeld aan gespreksonderwerpen, non-verbale communicatie, jouw houding en de regelmaat van contactmomenten.

Opdracht 7: Groepswerk

'Ik probeer wel altijd op te letten hoe de verhoudingen liggen, vooral als er nieuwe jongeren komen. Ik observeer dan hoe de verhoudingen zijn tussen de jongeren onderling.' (Jongerenwerker)

- Hoe is de groep waar jij contact mee hebt opgebouwd? Welke rollen zijn er binnen de groep? Zijn er subgroepen te onderscheiden? En hoe gaan jongeren met elkaar om?

'Ik heb eigenlijk een hele actieve benadering. Aanspreken wanneer ze iets goed doen. Vooral dat is belangrijk. Mensen aanspreken op wat ze fout doen is makkelijk. Maar jongens aanspreken op wat ze goed doen dat motiveert ze.' (Jongerenwerker)

'Ik heb bijvoorbeeld een meisje in de groep dat de hele tijd gepest wordt.Toen heb ik gezegd: "Nu is het afgelopen ik wil het niet meer horen." Toen zijn ze wel gestopt.. ze hebben het nu niet meer gevraagd. Zo'n meisje neem ik dus wel in bescherming.'(Jongerenwerker)

- Welke strategieën zet jij in om de groepsdynamiek binnen De Inloop te beïnvloeden?

Opdracht 8: Grenzen stellen

'Natuurlijk hebben we wel lastpakken ertussen. Als ze dan moeilijk doen, dan weiger je ze, straf je ze, je moet gewoon proberen niet over je heen te laten lopen. Je moet gewoon grenzen stellen en uiteindelijk moet jij het laatste woord hebben.' (Jongerenwerker)

- Wat is binnen jouw Inloop grensoverschrijdend gedrag? Hoe maak je de grenzen duidelijk richting de jongeren? En wat doe je als grenzen door jongeren worden overschreden?

Opdracht 9: **Programmeren**

'Deze groep jongeren organiseert zelf activiteiten, zoals een voetbaltoernooitje. Ze zijn gewoon wat meer volwassen en kunnen daarom ook onderling dat voetbaltoernooitje organiseren.' (Jongerenwerker)

- Wat zijn de behoeftes en/of problemen van jongeren die De Inloop bezoeken? Hoe heb je deze behoeften / problemen gesignaleerd? Welk aanbod sluit aan bij deze behoeftes/problemen en waarom? En hoe kun je jongeren hier zelf bij betrekken?

Opdracht 10: **Rolmodel zijn**

'Ik ben nu 30 en de jongeren met wie ik te maken krijg zijn 18 of 19 jaar. Dus in feite hebben zij een heel leven voor zich, ondanks dat de jongeren zich dat niet realiseren. Ik gebruik mijzelf als voorbeeld om aan te geven dat als je wilt, alles kan. Het belangrijkste vind ik om bezig te blijven en niet stil te staan.' (Jongerenwerker)

- Ga bij jezelf eens na op welke manier jij een rolmodel bent voor jongeren die De Inloop bezoeken. Zie je mogelijkheden om hier meer mee te doen?

Opdracht 11: **Betrekken van de omgeving van jongeren**

'Het is belangrijk om op de hoogte te blijven van wat er in de buurt gebeurt. Anders wordt deze tent gerund, wat in feite afgelegen is van de wereld eromheen. Het is belangrijk om te weten wat de behoeften zijn binnen de gemeenschap.' (Jongerenwerker)

- Worden ouders/verzorgers, buurtbewoners en ondernemers betrokken binnen De Inloop waar jij werkt?

Zo ja: met welk doel worden zij betrokken?
Zo niet: wat zou het betrekken van de omgeving kunnen opleveren voor De Inloop waar jij werkt?

Opdracht 12: **Jongerenparticipatie**

'We werken samen met een jongerencommissie. Wij leggen niet zelf dingen op…. af en toe moet er wel radicaal een besluit worden genomen, bijvoorbeeld dat er ook educatieve activiteiten georganiseerd moeten worden. Jongeren zitten hier niet op te wachten, terwijl het er wel bij hoort. Dat proberen de groepswerkers zo goed mogelijk uit te leggen aan de jongeren.' (Jongerenwerker)

- Hoe worden jongeren binnen De Inloop waar jij werkt betrokken? Welke dilemma's kom jij hierin tegen? Bespreek eens met je collega's hoe je met deze dilemma's kunt omgaan.

9. Aansturing

Dit deel van de beschrijving is bedoeld voor teamleiders of meewerkend voormannen en -vrouwen binnen het jongerenwerk die leiding geven aan jongerenwerkers die De Inloop uitvoeren. We gaan in op wat belangrijke voorwaarden zijn met betrekking tot het team, de aansturing, het verantwoorden van resultaten en het organiseren van deskundigheidsbevordering.

Methodiek De Inloop	
Aansturing • Samenstelling team • Management • Deskundigheidsbevordering	

9.1 Samenstelling team

Het uitvoeren van De Inloop vraagt om een team van minimaal twee begeleiders waarvan minimaal één jongerenwerker. De aanwezigheid van twee begeleiders maakt het mogelijk om taken te verdelen. Ook zien twee begeleiders meer dan één en kunnen zij in lastige situaties op elkaar terugvallen. Een divers samengesteld team (qua sekse, ervaring en culturele achtergrond) draagt eraan bij dat er verschillende kwaliteiten voor jongeren beschikbaar zijn en dat jongeren zich kunnen identificeren met jongerenwerkers.

Een etnisch divers team is noodzakelijk om goed te kunnen werken met jongeren van verschillende culturele achtergronden (Broekx, 2002; Otten & Jongerenwerkteam Iriszorg Nijmegen, 2007). De aanwezigheid van vrouwelijke werkers, draagt bij aan de toegankelijkheid voor meiden (Adema, 1995; Boonstra & Wonderen, 2009).
Een specifiek aandachtpunt voor de samenstelling van het team is rekening te houden met het opleidingsniveau van de teamleden. Idealiter bestaat het team uit een agogisch geschoolde, ervaren jongerenwerker en afhankelijk van de omvang van de bezoekersgroep één of twee uitvoerende jongerenwerkers of assistent-jongerenwerkers (Broekx, 2002; Noorda, 2003). De agogisch geschoolde werker is nodig voor de coördinerende werkzaamheden en borgen en vertalen van de (ped)agogische visie en het realiseren van de doelen van De Inloop terwijl de uitvoerende werkers nodig zijn vanwege hun expertise in de omgang met de doelgroep en het beheer van de accommodatie (Noorda, 2003). Gekoppeld aan de verschillende opleidingsniveaus zijn er verschillende niveaus van beroepsuitoefening te onderscheiden voor het jongerenwerk of sociaal cultureel werk in algemene zin. Het belangrijkste onderscheid dat wordt gemaakt tussen de verschillende niveaus is dat:

- van professionals met een Mbo werk- en denkniveau wordt verwacht dat zij verantwoordelijk zijn voor het zelfstandig uitvoeren en organiseren van activiteiten onder begeleiding of in overleg met andere beroepskrachten
- van professionals met Hbo werk- en denkniveau wordt verwacht dat zij zelfstandig hun functie uitvoeren. Deze functie richt zich meer op complexe problemen van de doelgroep en het ontwikkelen van nieuwe diensten en projecten (CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011; Van Dam & Zwikker, 2008).

Voor alle beroepsniveaus geldt dat deze zijn gericht op maatschappelijke activering en participatie van (diverse) doelgroepen. Zowel het stimuleren van de bewustwording van eigen normen, waarden en mogelijkheden, als het bijdragen aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden van de deelnemers zijn hierbij belangrijke uitgangspunten (CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2012).

9.2 Management

Het team van jongerenwerkers dient aangestuurd te worden door een jongerenwerker met coördinerende taken of een teamleider. De aansturing op het primaire proces kan praktisch vorm krijgen door regelmatig teamvergaderingen te organiseren waarin aandacht is voor de dagelijkse gang van zaken, werkafspraken, casuïstiek, de methodiek van De Inloop (relatie tussen doelen, doelgroep en methodisch handelen) en verantwoording van resultaten. In het teamoverleg is het heel belangrijk dat er tijd is voor het bespreken van lastige situaties en casuïstiek. Hierdoor kunnen jongerenwerkers leren reflecteren en van elkaar leren. Door ervaringen te delen groeit er bovendien een gezamenlijke aanpak als team. Aanvullend op de teamvergaderingen kan er zo nu en dan een bilateraal overleg plaatsvinden tussen teamleider en jongerenwerker met het doel om de kwaliteit van functioneren van de individuele werkers te bespreken. Daarnaast onderhoudt de teamleider contact met de opdrachtgever en de formele samenwerkingsparters. Hij/zij is verantwoordelijk voor de afspraken met de opdrachtgever en formele samenwerkingspartners en het verantwoorden van de resultaten. Het vraagt van de teamleider om jongerenwerkers te informeren en te betrekken bij het formuleren van de opdracht, samenwerkingsafspraken en toe te zien op het registreren van resultaten.

9.3 Deskundigheidsbevordering

Tot slot is het bieden en organiseren van deskundigheidsbevordering nodig om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van De Inloop wordt gewaarborgd en jongerenwerkers zich als professional kunnen ontwikkelen.
Deskundigheidsbevordering kan verschillende vormen hebben, uiteenlopend van:

- eendaagse of meerdaagse trainingen over bijvoorbeeld het herkennen van huiselijk geweld, *loverboy* problematiek, motiverende gespreksvoering, bedrijfshulpverlening, (seksuele) diversiteit of radicalisering;
- het organiseren van intervisie tussen jongerenwerkers (jongerenwerkers leren van elkaar door te reflecteren op hun handelen);
- het bieden van de mogelijkheid om een opleiding te volgen.

Naast dat de organisatie scholing aanbiedt kunnen jongerenwerkers zelf ook hun deskundigheid bevorderen door te sparren met collega's, door literatuur en internet te raadplegen of congressen te bezoeken. Vaak is het organiseren van deskundigheidsbevordering een prestatieafspraak tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Tevens is het de Cao Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening vastgesteld dat de werkgever een plan opstelt waarin de scholings- en

loopbaanmogelijkheden alsmede studiefaciliteiten van de werknemers zijn opgenomen (CAO W&MD 2008-2012).

10. Lijst met lastige begrippen

Commerciële ontmoetingsplekken: ontmoetingsplekken die erop gericht zijn om geld te verdienen. Voorbeelden zijn: horecagelegenheden en bioscopen.

Grootstedelijk jongerenwerk: professioneel jongerenwerk dat uitgevoerd wordt in grote steden in Nederland. In vergelijking met het jongerenwerk op het platteland wordt er binnen grootstedelijke gebieden gewerkt met grotere diversiteit aan doelgroepen en werkwijzen.

Ketenpartners: organisaties die deel uitmaken van een zorg- of veiligheidsnetwerken, zoals het netwerk 12+, ZAT team of veiligheidshuis.

Kwetsbare jongeren: Jongeren die geconfronteerd worden met een complexe problematiek op diverse levensterreinen en vaak het contact met de samenleving hebben verloren. De opeenstapeling van problemen maakt deze groep kwetsbaar. Bijvoorbeeld mishandelde jongeren, vluchtelingenjongeren, jongeren met een verslaving of jongeren met een achterstand.

Methodiekbeschrijving: praktische leidraad om kennis over te dragen. Het doel, de doelgroep en de aanpak zijn dusdanig uitgewerkt dat anderen er meteen mee aan de slag kunnen.

Methodische principes: zijn het gereedschap van de jongerenwerker die hij/zij nodig heeft om de doelen te kunnen bereiken en te kunnen werken met de doelgroep. De methodische principes geven inhoudelijk richting aan het contact dat de jongerenwerker heeft met jongeren.

Methodische stappen: geven de volgorde van handelen van de jongerenwerker aan in contact met jongeren tijdens de openstelling van De Inloop.

(Ped)agogisch klimaat: de sfeer waarin gewerkt wordt, en de wijze waarop jongerenwerkers en jongeren met elkaar binnen De Inloop omgaan.

Professionaliteit: het deskundig, op een kwalitatief goede manier uitoefenen van een beroep door de beroepskracht.

Sociaal-agogische werkwijze: werkwijze die wordt ingezet door een agogische professional met de bedoeling dat mensen zich op de een of andere manier ontwikkelen (Brinkman, 2009).

Sociale pedagogiek en andragogiek: binnen de agogie wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen pedagogie en andragogie. De leeftijd van de doelgroep wordt vaak als een criterium genomen om dit onderscheid te maken. Sociale pedagogiek is gericht op het sociaal opvoeden van kinderen en jeugdigen en andragogiek is gericht op het begeleiden van volwassenen (Bouwkamp, 1981).

11. Geraadpleegde literatuur

Abvakabo FNV & CNV Publieke Zaak (2009) CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2008-2011. Maarssen: Reed Business.

Adema, M. (1995) Jongeren praten mee in Hilversum. Jongerenopbouwwerk, intermediair tussen jongeren en organisaties. Tijdschrift Voor Jeugdhulpverlening En Jeugdwerk, 7(10), 59-65.

Anderson-Butcher, D. & S.J. Cash (2010) Participation in Boys & Girls Clubs, vulnerability and problem behaviors. Children and Youth Services Review 32, 672-678.

Barquioua, N., B. v Mossel & H. Paulides (2010) Adviseurs van de straat. Werkwijze ambulant jongerenwerk. Rotterdam: Stichting Welzijn Feijenoord / Jongerenwerk IJsselmonde (JIJ).
Bernstein, S. (1964) Youth on the streets. Work with alienated youth groups. New York: Association Press.

Bicknesse, L. & J. Slot (2007) Vrijetijdsbesteding Amsterdamse jongeren 2006. Amsterdam: Gemeente Amsterdam DMO.

Boonstra, N., & R. van Wonderen (2009) Het goede voorbeeld. Leefbare buurten door de inzet van 'jongeren van de straat'. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Bouwkamp, R. (1981) Agologisch werkboek. Een inleiding in de sociale agologie. Overveen: uitgeverij H. Nelissen.

Brasil, K. T., & S. H. Koller (2008) Adolescence and youth at risk situation: Social network and protective factors. Estudos De Psicologia, 13(2), 165-174.

Brinkman, J. (2009) Voor de verandering. Praktische inleiding in de agogische theorie. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Broekx, I., M. Drabbe en J. Robinson (2002) Veilige vindplaatsen. Methodiek van het straathoekwerk (I). Amsterdam: Stichting Streetcornerwork.

Coussée, F. (2006) Jeugdwerk als sociaalpedagogische interventie. Pleidooi voor een verruim(en)de jeugdwerkdefinitie. Sociale interventie, 3, 28-36.

Dam, C. van & N. Zwikker (2008) Jongerenwerker. Utrecht: Movisie.

Ewijk, H. van (1984) De jeugd en het jeugdwerk. Alphen aan den Rijn: Samsom.

Ewijk, H. van (1992) Methodiek in het jeugdwerk: basisleerboek jeugd en-jongerenwerk. Houten: BohnStafleu van Loghum.

Fabri, W. (2009) Jongerenwerk moet voldoen aan steeds hogere eisen. In: Jeugd&Co Kennis 01, p. 17-26.

Gemmeke, M., P. Hilverdink, A. Hoogenes, M. Valkestijn, C. Vink & M. Smid (2011) De emancipatie van het jongerenwerk. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Ferweda, H., & Kloosterman, A. (2006). Jeugdgroepen in beeld. stappenplan en randvoorwaarden voor de shortlistmethodiek. Arnhem: Bureau Beke.

Kelderman, I. & R. Jezek (2010) Sterk op straat. Methodische uitgangspunten van streetcornerwork. Amsterdam: Streetcornerwork.

Kooijmans, M. (2009) Battle zonder knokken. Talentcoaching van risicojongeren. Amsterdam: SWP.

McLeod, G. (2010) Advising and mentoring. In T. Jeffs, & M. K. Smith (Eds.), Youth work practices (pp. 101-110) Hampshire: Palgrave, Macmillan.

Metz, J. (2011a) Kleine stappen, grote overwinningen. Jongerenwerk: historisch beroep met perspectief. Amsterdam: SWP.

Metz, J. (2012). Jongerenwerk als werkplaats voor professionalisering. In: Journal of Social Intervention: Theory and Practice, volume 21, issue 1, p. 18-36.

Metz, J. en J. Sonneveld (2012) De Inloop als ingang. Onderzoeksrapport over de werking en resultaten van De Inloop als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk. Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.

Noorda, J. (2003) Hangen, chillen of meer? Over inloop in het jongerenwerk in Amsterdam. Amsterdam: Vrije Universiteit.

Otten, J., & Jongerenwerkteam Iriszorg Nijmegen. (2007) De liefde ligt op straat. over jongeren en straathoekwerk. Nijmegen: Quixot.

Pehlivan, T. (2005) Young people as partners in creating leisure environments. To be published in the December issue of Youth of Europe – Bulleting EAICY.

Rikers, R. (2009) Van dubbeltje tot kwartje. Oratie. Rotterdam: Erasmus Universiteit.

Schellekens, J. (1998) Hoeklijnen ambulant jongerenwerk. Utrecht: SWP.
Stedelijk Jongeren Werk Amsterdam (2010) Amsterdams Meidenwerk, samen sterk. Een beschrijving van methodieken van Amsterdams Meidenwerk. Amsterdam: SJA.

Sonneveld, J. & J. Metz (2010) De Inloop op waarde geschat. Literatuuronderzoek naar De Inloop binnen het professionele jongerenwerk. Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.

Strijen, F. van (2011) Jongerenwerk Nieuwe Stijl. Amsterdam: SWP

Veenbaas, R., J. Noorda & H. Ambaum (2011) Handboek modern jongerenwerk. Visie methodiek en voorwaarden. Amsterdam: VU Uitgeverij.

Veenbaas, R., J. Noorda, M. Borsjes & H. Westerhoff (1986) Jongerenwerk in de jaren tachtig. Jongeren op straat. 's-Gravenhage: VUGA.

Waal, V. d. (2008) Uitdagend leren. culturele en maatschappelijke activiteiten als leeromgeving. Bussum: Coutinho.

Winter, M. de (2007) Opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid in algemeen belang. De noodzaak van een democratisch-pedagogisch offensief. In: Lieshout, P.A.H. e.a. eds. Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid. WRR Verkenningen. Amsterdam: Amsterdam University Press.

12. Bijlage 1

Hoe is de methodiek tot stand gekomen?
De methodiek De Inloop is een product van Youth Spot en maakt onderdeel uit van het meerjarige onderzoeksproject Portfolio jongerenwerk. Inzet van het onderzoeksproject Portfolio jongerenwerk is het inzichtelijk en overdraagbaar maken van de werkzame bestanddelen en de resultaten van het jongerenwerk. De ontwikkeling naar evidence based werken in de sociale sector versterkt de behoefte aan inzicht in de werkzame bestanddelen en resultaten van het jongerenwerk in het algemeen (Metz, 2012). Aanleiding voor het project vormt de noodzaak voor de professionalisering van het jongerenwerk (Fabri 2009). Binnen dit project werken verschillende jongerenwerkaanbieders samen met studenten van diverse sociaal-agogische opleidingen, docenten en onderzoekers.

Met het Portfolio jongerenwerk onderzoekt Youth Spot jaarlijks één specifieke werkwijze aan de hand van een vaste systematiek. In dit onderzoek staan de werkstijlen en de strategieën van jongerenwerkers centraal die worden verbonden met doelen en resultaten. Door een vaste systematiek te hanteren is het mogelijk om op basis van losse beschrijvingen van de verschillende aanbieders, één methodiekbeschrijving te maken. Door dit project de komende jaren te herhalen voor diverse activiteiten of werkwijzen van het jongerenwerk, zal er een body of knowledge ontstaan die omvangrijk genoeg is om het samen te voegen in een handboek jongerenwerk.

De Inloop is beschreven als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk, gepositioneerd in de literatuur en op resultaten onderzocht. Het onderzoek is gebaseerd op praktijkbeschrijvingen van vijf Inlooppraktijken binnen het grootstedelijk, professionele jongerenwerk in een multiculturele stad. Gezamenlijk vormen zij een goede afspiegeling van de werkwijze van De Inloop. De uitkomsten zijn gebaseerd op een combinatie van documentanalyse, observaties, diepte-interviews, registratiegegevens, vragenlijsten, focusgroepen en literatuuronderzoek.

Wie hebben er meegewerkt?
- Vijf teamleiders en dertien jongerenwerkers van de organisaties IJsterk, Dock, Streetcornerwork, Combiwel en Dynamo.
- Studenten van de minor ‘Jongerenwerk in de grote stad’ van de Hogeschool van Amsterdam: Xiomara Berrenstein, Alyssia Theijs, Tessa van der Wal, Lizet Sleutelberg, Josephine Neidhofer, Glenn de Winter, Zehra Camci, Imane el Bahlaoui, Janny Ibrahim, Nadia Rhninou, Nicole Bialy, Daisy Crabbe, Nikki Vrees, Gülnaz Tugrul, Shallinda Sint Jago en Noemi Grotestam.
- Docenten van de opleiding Culturele en Maatschappelijke vorming: Joris Steutel, Johan de Blauw, Jan Terwisscha Van Scheltinga, Ellen Sinke en Sebastian Abdallah.
- Onderzoekers van Youth Spot: Judith Metz en Jolanda Sonneveld
- Deelnemers leesgroep onderzoeksrapport De Inloop als ingang: Lidewiet Driessen (ROC ASA), Ivo Mouwen (IJsterk), Sebastian Abdallah (HvA CMV), Timon Raven (promovendi UvA/HvA), Cisca Koldewijn (Combiwel), Johan de Blauw (HvA CMV), Jan Terwisscha van Scheltinga (HvA CMV) en Eric Bakker (Streetcornerwork)
- Deelnemers leesgroep methodiekbeschrijving De Inloop: Timon Raven (promovendus HvA Youth Spot/UvA), Noor de Boer (Youth Spot), Sebastian Abdallah (HvA CMV/Youth Spot), Joris Steutel (HvA CMV), Lidewiet Driessen (ROC ASA), Rachid Rharissi (ROC ASA), Ann-Tine Thijssen (ROC van Amsterdam), Laura Polder (ROC van

Amsterdam), Ben Minnema (student HvA CMV), Youssef Chraqi (jongerenwerker Combiwel) en Khalid Bardoud (jongerenwerker Streetcornerwork).

13. Bijlage 2

Literatuur voor verdieping

Aben, S, P. Cup, G. de Jong, M. Linssen en J. Verhoeven (2011) Sociaal-Cultureel Werk, SAW 4. Arnhem: Angerenstein.

Angerenstein (2011) Methodisch begeleiden, SAW 3 &4. Arnhem: Angerenstein.

Althuis, M. van (2003) Amsterdamse jongeren in zicht, handboek voor jongerenparticipatie en -communicatie in Amsterdam. Amsterdam: Young Works en DMO

Brinkman, J. (2009) Voor de verandering. Praktische inleiding in de agogische theorie. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Haaster, K. (2008) Denken en doen. Beter programmeren in het sociale domein. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Metz, J. en J. Sonneveld (2012) De Inloop als ingang. Onderzoeksrapport over de werking en resultaten van De Inloop als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk. Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.

Remmersdaal, J. (2008) Handboek Groepsdynamica. Amsterdam: Uitgeverij Boom en Nelissen.

Sonneveld, J. & J. Metz (2010) De Inloop op waarde geschat. Literatuuronderzoek naar De Inloop binnen het professionele jongerenwerk. Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.
Veenbaas, R., J. Noorda & H. Ambaum (2011) Handboek modern jongerenwerk. Visie methodiek en voorwaarden. Amsterdam: VU Uitgeverij.

14. Bijlage 3

De Inloop als sociale interventie
De Inloop kan beschouwd worden als een interventie omdat zij ingrijpt in zowel het leven van individuele jongeren als in de omgeving van die jongeren en als doel heeft om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van jongeren.

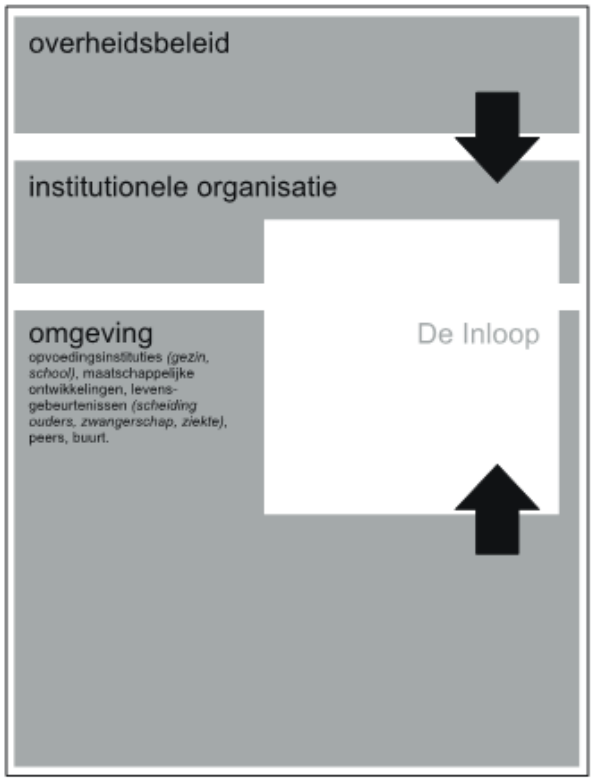

Figuur 1: Structuur van De Inloop

Figuur 1 toont de structuur van De Inloop. Zichtbaar is dat De Inloop grotendeels plaatsvindt in de samenleving, en in de uitvoering beïnvloed wordt door omgevingsfactoren enerzijds en de institutionele organisatie anderzijds. Het overheidsbeleid stuurt via de institutionele organisatie op de uitvoering van De Inloop.

Figuur 2 geeft schematisch weer welke actoren en interacties een rol spelen in de uitvoering van De Inloop. Binnen De Inloop zijn er drie typen actoren te onderscheiden: (1) jongerenwerker(s); (2) jongere(n) en (3) omgevingsfactoren. Tussen deze drie typen actoren, vinden zes soorten interacties plaats.

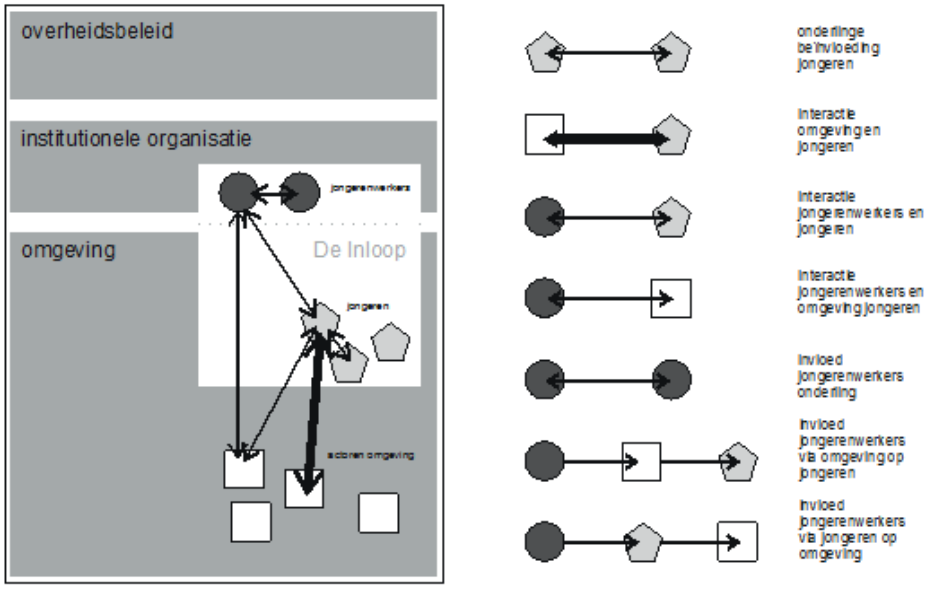

Figuur 2: Actoren en interacties De Inloop

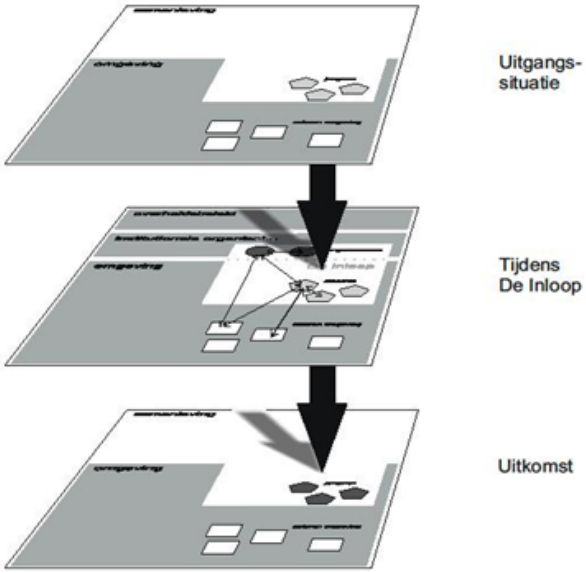

Figuur 3: De Inloop als sociale interventie

Figuur 3 toont ten slotte De Inloop als sociale interventie. De interventie De Inloop vindt plaats in dat deel van de samenleving waar jongeren verblijven. De Inloop wordt gestuurd vanuit het overheidsbeleid, bemiddeld door de institutionele organisatie en krijgt vorm in interactie met de jongeren en de omgeving van de jongeren. De toevoeging van de tijdsdimensie maakt zichtbaar dat De Inloop als interventie een proces is, waarin jongeren die De Inloop bezoeken een verandering doormaken.